

Донецька обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки
Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА СКЛАДОВА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЛЯ

за матеріалами роботи творчої групи
Школи раннього гармонійного розвитку дитини «Радість»

Слов'янськ – 2020

**Донецька обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки
Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості**

**НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА СКЛАДОВА
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЛЯ**

**за матеріалами роботи творчої групи
Школи раннього гармонійного розвитку дитини «Радість»**

Слов'янськ – 2020

*Друкується за ухвалою науково-методичної ради
Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості*

(протокол № 3 від 13.05.2020 р.)

Укладач:

Ратинська І.В., керівник творчої групи «Національно-патріотична складова дошкільної освіти в умовах позашкілля» Школи раннього гармонійного розвитку дитини «Радість» Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості

Національно-патріотична складова дошкільної освіти в умовах позашкілля: посібник/ Уклад. І.В. Ратинська. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. 103 с.

Посібник містить теоретичні та практичні матеріали щодо організації національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в умовах позашкілля.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	5
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЛЯ	7
<i>Агамер'яну Л.М.</i> ДО ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ	7
<i>Микитишина А.С.</i> ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА	15
<i>Ратинська І.В.</i> УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ВИХОВАНЦІВ	20
<i>Сєрокурова В.Є.</i> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІГОР	25
<i>Шевченко А.О.</i> НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНО - ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННЯ	32
2. ПРАКТИЧНІ НАРОБКИ КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ – ЧЛЕНІВ ТВОРЧОЇ ГРУПИ	38
<i>Куракова Т.В.</i> ОЗДОБЛЕННЯ ВИШИВАНКИ РОСЛИННИМ ОРНАМЕНТОМ В НЕТРАДИЦІЙНІЙ ТЕХНІЦІ МАЛЮВАННЯ	38
<i>Микитишина А.С.</i> КОЗАКИ ТА КОЗАЧАТА	47
<i>Микитишина А.С.</i> НАРОДНА КАЗКА ЗАВІТАЛА – МАЛЮКІВ У ТАНОК ЗІБРАЛА	50
<i>Приймак В.А.</i> УКРАЇНЦІ МИ МАЛЕНЬКІ – УКРАЇНА НАША НЕНЬКА	54
<i>Приймак В.А.</i> ВСІ ПРОФЕСІЇ ВАЖЛИВІ І ПОТРІБНІ	59
<i>Ратинська І.В.</i> КАЗКА В ГОСТІ ЗАВІТАЛА	62
<i>Ратинська І.В.</i> УКРАЇНЦІ МИ МАЛЕНЬКІ	68

<i>Ратинська І.В., Ушаткіна О.Ю.</i>	
КОЗАЦЬКА СЛАВА НЕ ПОЛЯЖЕ, А ПРО СЕБЕ РОЗКАЖЕ	75
<i>Серокурова В.Є.</i>	
УКРАЇНА – РІДНИЙ КРАЙ	82
<i>Ушаткіна О.Ю.</i>	
УКРАЇНСЬКИЙ ВІНОК – СИМВОЛ УКРАЇНИ	85
<i>Шевченко А.О.</i>	
ПОДОРОЖ ДО МУЗЕЮ ГОНЧАРНИХ ВИРОБІВ	91
<i>Шевченко А.О.</i>	
РІДНИЙ КРАЙ, ДЕ МИ ЖИВЕМО – УКРАЇНОЮ МИ ЗВЕМО	94
ЛІТЕРАТУРА	102

ВСТУПНЕ СЛОВО

Патріотичне виховання – складна система освітнього процесу. Вона передбачає передачу життєвого досвіду від покоління до покоління, соціалізацію дитини, формування в неї духовно-моральних цінностей, зокрема любові до Батьківщини, прагнення зберігати й примножувати традиції свого народу та його культурні цінності, почуття власної гідності, поваги до культури інших націй. Патріотичні почуття не можуть природно сформуватися і визріти. Їх розвиток залежить від засобів і методів виховання, від умов, в яких живе дитина.

Становлення особистості неможливо забезпечити без опори на традиції духовності, якими багата історія та культурна спадщина України. Патріотичні почуття належать до найбільш складних і найвищих проявів духовного світу людини і тому ще не можуть бути глибоко розвинуті у дошкільників. Але в цьому віці закладаються основи цих почуттів у результаті сприймання дитиною подій навколишнього життя. Саме у дошкільному віці формується світогляд, основи духовності та моралі, тому так важливо формувати у дітей самосвідомість, відчуття приналежності до української нації з її віковичними традиціями та звичаями. Любов до Батьківщини для дитини дошкільного віку – це любов до того що її оточує, хто про неї турбується. Світ малої дитини – це її сім'я, близькі, дитячий садок, ігри, забави, вулиця, де вона грається. На основі цих почуттів в дітей розвивається інтерес до широкого кола явищ. Знаючи ці особливості, педагог повинен виховувати почуття любові до Батьківщини на фактах, доступних дітям, і водночас яскравих, образних. Потужним чинником виховання патріотичних почуттів мають виступати батьки, які є прикладом для своїх дітей.

Педагоги в роботі з маленькими дітьми мають спрямувати зусилля на:

- формування ціннісного ставлення до рідного дому, сім'ї, вулиці;
- повагу до батьків і свого родоводу, до традицій та історії рідного народу, усвідомлення своєї приналежності до нього;
- розвиток інтересу до рідної держави, її традицій, видатних людей;
- досконале знання державної мови, турботу про піднесення її престижу;
- прищеплення поваги до людей праці, захисників Вітчизни, державної символіки;
- фізичну досконалість, високоестетичну культуру;

- виховання почуття відповідальності та гордості за досягнення своєї країни.

За словами Василя Сухомлинського «якщо добрі почуття в дитині не виховані в дитинстві, їх ніколи не виховаєш, тому що це по-справжньому людське, формується в душі одночасно з пізнанням перших і найважливіших істин».

2. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЛЯ

Агамер'янц Л.М.

методист Школи раннього гармонійного розвитку дитини «Радість»

ДО ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті розглянуто особливості національно-патріотичного виховання дошкільників в процесі ігрової діяльності. Зазначається, що кожний компонент національно-патріотичного виховання має свої особливості формування та потребує інтеграції змістовних компонентів (морального, правового, патріотичного), а також інтеграції методів, засобів та форм етнопедagogіки. Розглянуті нові форми роботи та прийоми організації національно-патріотичного виховання в умовах позашкільля.

Ключові слова: національні почуття, національна культура, патріотизм, дошкільна освіта, етнопедagogіка, гра, народні традиції.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Розбудова незалежної України створює сприятливі умови для відродження національно-патріотичних почуттів у підростаючого покоління. У пошуках системи національної освіти на перший план висуваються гуманістичні ідеї та орієнтири, що ґрунтуються на повазі до особистості дитини, турботі про її розвиток.

У складних умовах сучасного суспільства питання національно-патріотичного розвитку дітей є дуже гострим. Етнічна основа – це стрижень, на який повинен нанизуватися будь-який прояв людської життєдіяльності. Національна гордість, любов до Батьківщини, радість, що переживається під час сприймання об'єктів національної культури, інтереси національного розвитку та інтереси свого народу – без таких національних норм ніяке суспільство не може існувати й розвиватися.

Національне почуття – це похідне від національної самосвідомості почуття стійкої прив'язаності до своєї нації, до традицій, звичаїв, культури, побуту, національних духовних цінностей (Н. Лисенко) [3]. Національне почуття з'являється у процесі спільної життєдіяльності представників етносу, що спілкуються за допомогою однієї мови, дотримуються схожого способу життя, займають спільну територію. Процес національного виховання передбачає

оновлення життя і помислів вихованців вищими смислами в їх ставленні до національної і світової морально-етичної спадщини, історії України, культури, віри, пошуків морального ідеалу, змісту життя людей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. з даної теми, виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. До науковців, які активно досліджували проблему використання потенціалу етнопедагогіки у вихованні молоді належать С. Русова, О. Духнович, Г. Ващенко, В. Сухомлинський, К. Ушинський, М. Стельмахович, Д. Федоренко. С. Русова наголошувала на тому, що виховання починається з народження дитини. Фольклором прилучають дітей до національної культури і відбувається етнізація особистості. Надія народжується коло дитячої колиски. Рідне слово – найдієвіший засіб національного виховання. Г. Ващенко приділяє увагу виховному ідеалу як меті виховання. В. Сухомлинський великої уваги надавав казці, як засобу формування моральних якостей у молодших школярів. О. Духнович наголошує на тому, що діти повинні засвоїти народну мораль, яка зміцнює духовні сили, прищеплює любов до рідної землі і не дозволяє вихованцеві вбиратися у «чуже пір'я». К. Ушинський виділяє фольклор як засіб привести дитину до живого джерела народної мови, називає народну педагогіку золотим фондом педагогіки.

Плеяда науковців: О. Любар, М. Стельмахович, Д. Федоренко, В. Сухомлинський стверджують про багатство народної педагогіки, про впровадження її в родинно-громадсько-дошкільне виховання дітей; надання престижу українській мові; перехід від авторитарних форм виховання до гуманних, демократичних; творчий підхід вчителів в галузі освіти і виховання. Багато педагогів розглядали ці питання.

Проте для педагогічної практики, такі питання залишаються відкритими. Недостатня кількість методичної літератури, неготовність вихователів, педагогів та батьківської громади до вирішення проблеми національно-патріотичного виховання засобами народної мудрості.

Мета статті: дослідити особливості формування національно-патріотичних почуттів дошкільників в процесі ігрової діяльності.

Виклад основного матеріалу. Базовий компонент дошкільної освіти орієнтує педагогів на впровадження у практику компетентнісного підходу до особистості, згідно з яким найважливішим завданням сучасної дошкільної освіти є навчання дітей науки життя, турбота про життєздатність дитини, збагачення її навичками практичної діяльності [2]. Сьогодні, як ніколи, необхідно формувати особистість, здатну в умовах життєдіяльності діяти

доцільно, застосовувати набуті раніше знання і досвід за нових обставин, докладати зусилля для досягнення мети, поводитись оптимістично, домагатись успіху та визнання іншими людьми, оновлювати свої знання, збагачувати досвід, виявляти гнучкість, самовдосконалюватися.

Зрозуміло, що без любові до Батьківщини, готовності примножувати її багатства, оберігати честь і славу, а за необхідності – віддати життя за її свободу і незалежність, людина не може бути патріотом. Як синтетична якість, патріотизм охоплює емоційно-моральне, дієве ставлення до себе та інших людей, до рідної землі, своєї нації, матеріальних і духовних надбань суспільства.

Патріотичні почуття дітей дошкільного віку засновуються на їх інтересі до найближчого оточення (сім'ї, батьківського дому, рідного міста, села), яке вони бачать щодня, вважають своїм, рідним, нерозривно пов'язаним з ними. Важливе значення, для виховання патріотичних почуттів у дошкільників має приклад дорослих [4].

Базовий компонент дошкільної освіти України спрямований на опанування знань про нашу державу, виховання поваги до державних символів. Старші дошкільники мають знати прапор, гімн, герб України, назву її столиці, інших великих міст, значущі географічні назви (Крим, Карпатські гори, Дніпро), пам'ятні місця [2].

Важливим напрямком патріотичного виховання є прилучення до народознавства – вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу. Ми вважаємо за необхідне ознайомлювати дошкільників з культурними і матеріальними цінностями родини і народу, пояснювати зв'язок людини з минулим і майбутнім поколінням, виховувати інтерес до родинних і народних традицій (Н. Аль-Хамадані [1]).

Значну роль у вихованні дітей відіграють народні традиції – звичаї, досвід, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління. Прилучаючись до народознавства, діти поступово утверджуватимуться у думці, що кожен народ, у тому числі й український, має свої звичаї, традиції; поглиблюються знання дітей про творчу своєрідність нашого народу, характерні для рідного краю професії тощо.

Отже, кожний компонент національно-патріотичного виховання має свої особливості формування та потребує інтеграції змістовних компонентів (морального, правового, патріотичного), а також інтеграції методів, засобів та форм етнопедагогіки.

Ефективною і цікавою формою роботи з дошкільниками є гурткова робота народознавчого характеру. Гуртки покликані формувати вміння і навички активно-творчої діяльності. Тут діти живуть народною мудрістю, справа вкарбовується в слові, слово стає справою. На заняттях у гуртках відводиться значне місце просвітництву, розширенню емоційного досвіду дітей, народному мистецтву, музиці. Заняття з народознавства вимагають від дітей пошуково-краєзнавчої діяльності, під час якої вони вивчають музичний і словесний фольклор, дитячі ігри, розваги, а також під час хореографічної, декоративно-прикладної, трудової, суспільно-гуманістичної діяльності.

На заняттях панує атмосфера співтворчості та співдіяльності дорослих і дітей, організовується їх активна діяльність. Це можуть бути інсценізація творів, імпровізовані концерти, постановки лялькового театру, усні розповіді, написання міні-творів, конкурси малюнків. Провідною діяльністю дітей дошкільного віку є гра (рольова, сюжетно-рольова, творча, рухлива, дидактична, народна тощо.).

Варто зазначити, що гра є одним з найцікавіших видів людської діяльності, провідною діяльністю дошкільника, засобом його всебічного розвитку, важливим методом виховання. Дитяча гра – це діяльність, спрямована на орієнтування в предметній і соціальній дійсності, в якій дитина відображає враження від їх пізнання. Водночас гра є могутнім виховним засобом, у ній, за словами К. Ушинського, реалізується потреба людської природи. Все це й доводить актуальність та практичну значущість піднятої проблеми

Враховуючи надзвичайно відповідальні завдання і обов'язки закладу позашкільної освіти щодо виховання підростаючого покоління, педагогічний колектив прагне навчити не лише дітей, а їх батьків, адже спосіб життя родини і характер спілкування з дитиною є визначальним у формуванні в неї початкових звичок, від яких згодом значною мірою залежатиме її моральна поведінка.

Беззаперечною є думка В. Сухомлинського про те, що «багатовікова практика народного виховання викристалізувала такий стиль взаємин з дітьми, який не придушує, а розправляє їхні сили, розриває самотійність та ініціативу, спонукає до позитивних дій і вчинків, підтримує почуття власної гідності й утверджує особисту відповідальність за свою поведінку» [5, с. 60].

Національно-патріотичне виховання дітей – справа складна. Тут немає місця фальші, непослідовності, нещирості у взаєминах між педагогами, дітьми та їх батьками.

Для того, щоб реалізувати можливості по використанню розповідних жанрів українського фольклору, необхідно:

1. Домогтися, щоб народознавчим змістом була пройнята вся навально-виховна робота у гуртках.
2. Необхідно, щоб використання здобутків етнопедагогіки охопило всі виховні ланки: сім'ю, дошкільні та позашкільні заклади.
3. Педагогічний всеобуч батьків.
4. Щоб робота проводилась систематично, а не епізодично.

Для реалізації методики виховання засобами етнопедагогіки доцільно використовувати такі форми організації освітнього процесу:

- проведення нестандартних занять за темами: «Стежинками рідного міста», «Наш барвінковий край», «Козацька слава не поляже, а про себе розкаже...», «Українська пісня – солов'їний спів», «Притчі, перекази, легенди рідного краю», «В осінні шати, барви вдягнулися рідні ліси», «Ой рушник, рушничок...», «Дохристиянське вірування українського народу», «Народ скаже – як зав'яже», «Ось тобі казочка», «Ходить сон коло вікон» тощо;
- нетрадиційні виховні заходи: краєзнавчі походи легендарними місцями рідного краю;
- родині свята на теми: «Національне вбрання та традиції східної України», «Козацька доля – степ та воля», «Щаслива родина – щаслива дитина» тощо;
- збирання і записування фольклорного матеріалу з допомогою батьків: «Народ скаже – як зав'яже», «Ось тобі казочка» тощо;
- проведення тижнів народної творчості: «Диво калинове», «Сторінками народної казки», «Ляльки моєї бабусі», «Народні ігри», «Українська пісня», «Великодня писанка» тощо.

Життєва компетентність, яку маємо формувати у дошкільнят, передбачає вміння ощадливо користуватися різними ресурсами – і власними, і суспільними, а отже бути господарями, берегти те, що маємо витратити з розумом та примножувати його. В цивілізованому суспільстві бережливість цінується, як одна із чеснот особистості та вкрай важливо формувати цю рису, як внутрішню моральну потребу, що визначає спосіб життя людини.

Сучасний екологічний стан нашого суспільства з особливою гостротою висуває проблему виховання у дітей бережливого ставлення до народного надбання, матеріальних цінностей; навчання економного, раціонального використання природних багатств. Бережливість – показник загальної культури дитини, що свідчить про вміння піклуватись про членів своєї родини, про себе, свій одяг, місто, про свою Батьківщину.

Сучасні дослідники Н. Грама, А. Шатова, І. Стасова та ін. вважають такі базисні характеристики особистості, як бережливість, економність, працелюбність звичайним стилем, манерою поведінки і ставленням до предметного світу. Якщо їх своєчасно не сформувати, в поведінці дітей можуть проявитися негативні якості: недбальство, неохайність, байдужість до пошкоджених речей, книжок, іграшок, матеріалів до ігор та занять.

До показників сформованості бережливого ставлення до довкілля у дітей відносимо:

- початкове усвідомлення дитиною того, що в кожному році вкладено працю людей;
- використання речей за їхнім функціональним призначенням;
- наявність догляду за ними, своєчасне приведення речей в порядок за допомогою дорослих;
- небайдуже ставлення до фактів пошкодження речей.

Оскільки будь-які ресурси завжди обмежені, бережливе ставлення до довкілля – головна умова задоволення потреб людей. Тож маємо виховувати дитину так, щоб бережливість стала її внутрішньою потребою, формування людини-господаря.

Відомо, що основною діяльністю дошкільників є ігрова, тому, вважаємо ефективним для формування життєвої компетентності дітей є використання різноманітних прийомів національно-патріотичного спрямування (табл.).

Таблиця

Форми роботи та прийоми організації національно-патріотичного виховання в умовах позашкільля

Національно-патріотичні почуття	Форми роботи	Прийоми організації
Повага до свого народу, природних багатств, культурних надбань	сюжетно-рольові ігри; зустрічі дітей з членами родини в навчальному закладі, проведення спільних з родинами виховних заходів, зокрема організація в ЗДО тижнів сім'ї	ігри «Козацькі розваги», «Ігри патріотів», «Страви української кухні», «Намалюй Україну»;
Гордості за приналежність до українського народу	екскурсії(віртуальні)вулицями міста до історичних пам'яток, місць, що мають патріотичне значення; проведення з дітьми тематичних занять, зокрема за темою «Професії твоїх батьків»	дидактичні вправи: надати назву країни «З якої країни ця іграшка?», «З якої країни завітали гості?» «Хто більше знає про нашу країну?», «Наша країна на карті, глобусі»

Захоплення природою рідного краю	інсценування подій та явищ з наступними елементами аналізу причин й наслідків дій, вчинків людей та моделювання варіантів поведінки людей у реальних життєвих ситуаціях;	ігри за тематикою: «Наша природа», «Допоможи деревам»; свято «Приліт птахів»
Героїчні приклади захисників Батьківщини	зустрічі з ветеранами війни та військових дій; заняття зі створення в гуртках народознавчих куточків чи кімнат-музеїв героїчної слави; зустрічі з представниками різних професій	створення малюнків за сюжетами: вчинки героїв - захисників міста, охорони кордону з наступним поясненням суті подій, явищ, причин та наслідків дій людей при захисті об'єкту патріотичного значення; зустрічі з людьми, які у свій час прославили Україну – письменниками, митцями з народного українського мистецтва, винахідниками, лікарями, спортсменами та ін.
Любов до рідної мови	розгляд ілюстративних матеріалів, читання та інсценування творів художньої літератури Всеволода Нестайки «Олексій, Веселесик і Жар-птиця», «В країні сонячних зайчиків», тематичні заняття: «Ой яка чудова українська мова!», «Мова рідна, солов'їна...» тощо.	співання народних пісень; вивчення віршів патріотичної тематики
Твори мистецтва	створення разом з дітьми тематичних альбомів; розглядання малюнків, фотографій, перегляд відеофільмів про людські стосунки та ситуації патріотичного спрямування; організація концертів художньої самодіяльності вихованців з виконанням ними пісень та віршів з патріотичної тематики	відвідування виставок, музеїв, театру; твори мистецтва та художні вироби; фольклор та народні традиції

До ефективних методів і прийомів організації національно-патріотичного виховання належать вербальні: бесіди, розповіді, читання творів дитячої

літератури дорослими, розучування віршів, обговорення життєвих ситуацій, ознайомлення з народними традиціями і звичаями, прослуховування аудіозаписів, відгадування загадок, складання казок; наочні спостереження, розглядання малюнків, фотографій, розгляд ілюстрацій, перегляд репродукцій картин, перегляд відеофільмів про людські стосунки та ситуації патріотичного спрямування, демонстрація позитивних зразків поведінки, театралізація; ігрові: сюжетно-рольові ігри, дидактичні ігри, ігри-змагання, розв'язування проблемних ситуацій, інсценування подій та явищ з наступними елементами аналізу причин й наслідків дій, вчинків людей та моделювання варіантів поведінки людей у реальних життєвих ситуаціях.

Висновки. Отже, основи національно-патріотичного виховання мають бути сформовані в дошкільному віці, адже вони визначають подальше життя дитини, її моральний розвиток загалом. Саме в цьому віці у дітей закладаються риси майбутньої особистості, формується самосвідомість та світосприймання; відбувається загальний психічний розвиток, дошкільники набувають необхідного досвіду для подальшої життєдіяльності, накопичують враження від пізнання світу; в цей період відбувається становлення пізнавальної активності особистості. У дошкільному віці саме гра є могутнім виховним засобом, засобом всебічного розвитку, важливим методом виховання.

Література

1. Аль-Хамадані Н.Д. Патріотичне виховання дітей дошкільного віку як пріоритетний напрямок сучасної національної освіти [Електронний ресурс] / Н.Д.Аль-Хамадані, О.М.Вдович, Н.М.Сидоренко. – Режим доступу: [http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/373/Visnuk%20,%20№%207\(296\),%20%202,%202015.pdf?s](http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/373/Visnuk%20,%20№%207(296),%20%202,%202015.pdf?s). – Загол. з екрана. – Мова укр.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник: А.М.Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
3. Лисенко Н.В. Етнопедагогіка дитинства. Навчально-методичний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 720 с.
4. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/pozashk_osv/48106/. – Загол. з екрана. – Мова укр.
5. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. – К. : Рад. шк., 1978. – 263 с.

ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Стаття присвячена аналізу проблеми виховання творчої національно свідомої особистості засобами танцювального мистецтва. Національно-патріотичне виховання в умовах закладу позашкільної освіти представлено як гнучку саморегулюючу систему. Хореографічне мистецтво розглянуто як середовище, в якому відбувається цілісне національно-патріотичне виховання творчої особистості дітей. Схарактеризовано особливості хореографічного мистецтва. Визначено педагогічні умови ефективної організації національно-патріотичного виховання творчої особистості.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, творчий розвиток, особистість, танець, танцювальне мистецтво, хореографічна діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями В умовах розбудови України позашкільна освіта є тією ланкою, що пов'язує позашкільні навчальні заклади із загальноосвітніми, забезпечує потреби суспільства у визначенні національно-культурних орієнтирів освіти та створює передумови переходу до нової якості виховання та навчання. Участь в ній формує національно свідомого громадянина, здатного до активної творчої діяльності, сприяє розвитку у дітей та молоді національних світоглядних позицій, патріотизму, творчості.

У Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Національній доктрині розвитку освіти, Концепції національного виховання, Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності закладено нові підходи до національно-патріотичного виховання дітей та юнаків, розвитку їх творчих здібностей у закладах позашкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Психолого-педагогічні і соціально-педагогічні особливості національно-патріотичного виховання представлені працями О. Вишневського, Т. Дем'янюк, І. Єрмакова, А. Капської, В. Кіндрата, І. Коваленко, П. Кононенка, В. Кузя, І. Мартинюка, В. Оржеховської, С. Павлюка, А. Погрібного, Ю.

Руденка, М. Стельмаховича, Б. Ступарика, Є. Сявавко, К. Чорної, П. Щербаня та ін.

Важливість розвитку внутрішнього світу дітей засобами танцювального мистецтва презентована у працях Г. Ільїної, С. Рудневої, Є. Фіша та ін. Проблема формування творчої сфери дитини засобами хореографії та ритміки розглянута в наукових працях Н. Георгян, О. Горшкової, Ю. Ушакової, Т. Чурпіти. Питання сучасної теорії хореографічного виховання висвітлені в роботах О. Мартиненко, Т. Морозовської, О. Таранцевої, В. Нілова та ін.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження теоретико-методичних аспектів виховання творчої національно-патріотичної особистості засобами танцювального мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Одним із напрямів реформування позашкільної освіти в суверенній Україні є національно-патріотичне виховання юних громадян. Першорядного значення набувають завдання відродження національно-етнічного самоусвідомлення дітей і молоді, формування почуття національної гідності, подолання почуття меншовартості і провінційності, повага до своєї історії та утвердження історичної пам'яті, любові до своєї культури, мови, національних і державних символів. Остаточною метою цих зусиль має бути виховання у молоді почуття «громадянсько-державницького патріотизму», належної фахової підготовки в інтересах економічного і культурного розвитку українського народу [4, с. 11].

Національно-патріотичне виховання підростаючого покоління відіграє важливу роль у розбудові нової України, важливою складовою якого є виховання патріотизму, формування національних цінностей, збереження національних особливостей. Під національно-патріотичним вихованням дітей та юнацтва у закладі позашкільної освіти ми розуміємо цілеспрямований і свідомо здійснюваний процес організації і стимулювання активно-творчої діяльності підлітків, оволодіння ними знаннями про культурно-історичний досвід українського народу, формування в них ціннісного ставлення до Батьківщини, суспільства, самих себе та праці. Національно-патріотичне виховання в умовах закладу позашкільної освіти – це гнучка саморегулююча система, яка оперативно реагує на національні, освітні, суспільні і інші потреби особистості дитини та забезпечує культурне і професійне його самовизначення, тобто здійснює активний вплив на саморозвиток молодих громадян-патріотів держави [5].

Отже, національно-патріотичне виховання – це насамперед вироблення в особистості підлітка потреби активно діяти для влаштування власного життя і

розбудови держави, проявляти, оцінювати, аналізувати вчинки, людські якості, суспільно-політичні явища з точки зору патріотизму і національних цінностей.

Водночас, національно-патріотичне виховання підлітків у закладі позашкільної освіти є одним із дієвих чинників, зміст, завдання і основні складові якого дають можливість формувати патріота освіченого, переконаного, відданого своїй Батьківщині і разом з тим – активного, який вмie жити і працювати в умовах демократизації, в обстановці зростаючої економічної і суспільної відповідальності за себе і за свою державу [6]. Патріотичні переконання і національні потреби, яких набувають підлітки у закладах позашкільної освіти, найвищою мірою сприяють розвитку активної особистості в подальшому житті.

Важливим засобом національно-патріотичного виховання у закладі позашкільної освіти виступає танцювальне мистецтво. Сучасне хореографічне мистецтво, ґрунтуючись на танцювальних традиціях, які склалися впродовж багатьох віків, має дуже великі можливості впливу на особистість людини. У процесі історичних перетворень змінювався статус і функції хореографічної діяльності. Це було зумовлено роллю й місцем танцю в системі державності, освіти та культури. Важливим для сучасної системи освіти є національно-патріотичний статус хореографічної діяльності, що акумулює в собі національно-культурний, емоційно-патріотичний, художньо-творчий розвиток особистості.

У довідковій літературі зазначено, що першим значенням поняття «хореографія» (від греч. choreia – пляска и grapho – пишу) був запис танцю. З розвитком танцювального мистецтва, в період формування балетного спектаклю, хореографію уособлювали з мистецтвом створення танцювальних композицій та балету [1, с. 370]. Значно пізніше (кінець XIX ст.) поняття «хореографія» стали трактувати як танцювальне мистецтво в цілому, зі всіма його різновидами [2, с. 564].

Сьогодні хореографічне мистецтво об'єднує різні види та жанри танцю: класичний, народний, бальний, історико-побутовий, естрадний та сучасний, засобами яких передається зміст хореографічних композицій. Особливість хореографічного мистецтва полягає в тому, що танцювальний образ виявляється і розкривається через музично-організовані рухи особистості дитини, які підбираються і використовуються відповідно до музичного характеру та змістовного наповнення хореографічного твору. Тож виконання танцювальних композицій потребує від дитини сформованих знань, вмінь, навичок, розвинених емоцій та почуттів, активного творчого мислення тощо.

В контексті нашого дослідження танцювальне мистецтво розглядається як середовище, в якому відбувається цілісне національно-патріотичне виховання творчої особистості дітей. В ході хореографічних занять, через цікаві, посильні дії, відбувається розвиток когнітивної, емоційно-чуттєвої, психофізичної, творчої сфери особистості дитини. Екстраполюючи вказані вище основні положення діяльності у площину хореографії можемо зазначити, що за допомогою теоретичної дії відбувається інтелектуально-емоційний процес спрямований на отримання знань, формування творчого мислення, жвавої уяви тощо. Практична дія здійснюється під час виконання та створення танцювальних комбінацій, етюдів, композицій, які забезпечують робочу частину хореографічної діяльності [3].

Отже, сутність хореографічної діяльності в системі національно-патріотичного виховання творчої особистості полягає у танцювально-руховій активності дитини, в ході якої набуваються і вдосконалюються не лише спеціальні хореографічні здібності (еластичність м'язів і суглобів, пластичність та краса рухів, виворітність ніг, легкість стрибків тощо), а й формуються вміння відтворювати, інтерпретувати, створювати різноманітні за видами та жанрами танцювальні твори. В процесі їх виконання в учнів виховуються національно-патріотичні цінності та ідеали, розвивається національно-патріотична самосвідомість, формується національна культура, естетичне сприйняття світу, накопичуються національно-патріотичні знання, розвиваються почуття, судження, уміння та виражаються внутрішні переживання особистості дитини, тобто розкривається її індивідуальність.

З огляду на це хореографічна діяльність в системі національно-патріотичного виховання творчої особистості дітей спрямована на формування національно-ціннісного ставлення до танцювального мистецтва, розвиток загальних здібностей (загальні розумові здібності, пам'ять, увагу, почуття та ін.), художньо-образного мислення та уяви, стимулювання творчого потенціалу особистості учня, виховання потреби і здатності до художньо-творчої самореалізації та духовного самовдосконалення відповідно до індивідуальних можливостей та вікових етапів розвитку дітей та молоді, а також здатність сприймати, інтерпретувати та оцінювати твори хореографічного мистецтва (висловлювати особисте ставлення до них, аргументуючи свої думки).

Висновки дослідження. Зміни в освітньо-виховній системі ХХІ століття детермінують перебудову хореографічної діяльності в закладах позашкільної освіти. Тобто передбачають упровадження в структуру освітнього процесу з хореографії оновленого змісту, принципів, форм і методів, які сприятимуть

повноцінному творчому розвитку дітей, їх національно-патріотичному вихованню. Зважаючи на це, провідними педагогічними умовами ефективного виховання творчої національно-патріотичної особистості засобами танцювального мистецтва є такі:

1) хореографічна діяльність будується з урахуванням основних положень особистісного розвитку кожної дитини: врахування фізичних, психологічних особливостей дітей, їх танцювальних здібностей, шанобливого ставлення до кожного вихованця, апріорне визнання талановитості всіх дітей, здійснення постановочної роботи на засадах врахування індивідуальних психофізичних якостей особистості;

2) творчий розвиток дітей залежить від опанування ними знаннями з основних видів танцювального мистецтва, що краще засвоюються у разі використання на заняттях з хореографії таких методичних прийомів, як асоціативно-ігрові вправи, танцювально-ігрові комбінації та етюди, імпровізаційні етюди;

3) формування у дітей та юнаків національно-патріотичні цінності та ідеали і зміцнення їх мотивації на естетичне втілення тілесних виявів через наповнення змісту занять з хореографії елементами народного танцювального мистецтва; застосування аудіовізуальних і технічних засобів навчання; врахування вікових і психофізичних особливостей дітей; відповідності хореографічної діяльності художнім інтересам учнів; використання неакадемічних форм спілкування (бесіди, відвідування концертів, вистав тощо);

3) у зміст хореографічної діяльності мають впроваджуватися форми і методи виховної роботи національно-патріотичного характеру, що спрямовані на розвиток психофізичної та активно-творчої сфер особистості дитини. Формування національної самосвідомості, виховання патріотичних почуттів, активізація психофізичних проявів, формування зв'язків між внутрішнім станом і тілесними рухами дитини відбувається через імітаційно-ігрові, пластичні, музично-ритмічні вправи. Стимулювання імпровізаційної активності дітей та юнаків має здійснюватися в ході ігрової діяльності, виконанні ритмічних, пластичних та колективних імпровізацій.

Література

1. Балет : енциклопедія / гл. ред. Ю. Н. Григорович. – М.: Советская энциклопедия, 1981. – 623 с.
2. Бугаєць Н. А. Танець як засіб виховання / Н. А. Бугаєць //Засоби навчання та науково-дослідної роботи : зб. наук. праць. – Харків, 2000. – Вип. 14. – С. 119–126.

3. На шляху до української національної школи / Ред. кол. : В. Панасюк, М. Яворський, М. Людкевич. – Львів, 2000. – 88 с.
4. Пастушенко Н. Національно-патріотичне виховання в сучасній школі: міф чи реальність? / Н. Пастушенко // 10 років школи громадянства: Збірник наукових статей Львівської обласної організації Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Григорія Ващенка / Упорядники О. Гентош, І. Кравчук, С. Стельмащук. – Львів: ТЗОВ Кольорове небо, 2005. – 71 с.
5. Пащенко Д. Патріотичне й національне виховання – складові становлення громадянина / Д. Пащенко // Шлях освіти. – 2002. – №1. – С.9–14.

Ратинська І.В.

керівник гуртка оздоровчого напрямку «Карамельки»

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО – ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ВИХОВАНЦІВ

У статті автор з'ясовує роль позашкільної освіти у вдосконаленні патріотичного виховання дошкільників, розглядає специфіку впливу народного хореографічного мистецтва на виховання громадянина-патріота.

Ключові слова: позашкільні навчальні заклади, патріотичне виховання, українська народна хореографія, фольклорний та народно - сценічний танець.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Значний потенціал для патріотичного виховання має народна хореографія, що сприяє пізнанню вихованців історичного минулого та культурних традицій українського й інших народів. Через яскравий художній образ, представлений у танцювальному малюнку (рухи, пози, жести, міміка), народно-сценічний танець виразно відображає зміст соціальних подій, характер героя. Виховання й розвиток через хореографічне мистецтво забезпечує активне включення дитини в художню творчу діяльність, яка може та повинна відіграти вагомую роль у формуванні її патріотичних якостей.

Науковці та діячі мистецтва відстоюють необхідність знайомства з народними традиціями. Але, на жаль, серед засобів, що сприяють цьому, танцювальна діяльність посідає незначне місце. Недостатня увага приділяється і національним хореографічним традиціям, які є важливим засобом формування у дітей національної свідомості, розвитку їхньої художньо-естетичної культури.

Розглядаючи народне хореографічне мистецтво як засіб пізнання та збереження традицій свого народу, слід зазначити, що принципи національно-патріотичного виховання реалізуються на заняттях народним танцем недостатньо. Пояснюється це тим, що самобутній народний танець почав втрачати свою першооснову і занадто стилізувався, а танцювальне мистецтво України активно насичується зразками іноземної, не завжди коректної хореографії. На превеликий жаль, багато педагогів, керівників танцювальних колективів відзначають, що інтерес дітей, молоді до традиційної танцювальної культури, збереження традицій, мови, культури своїх предків виражений слабо. Сьогодні ми є свідками того, що техногенне життя за своїм менталітетом не сприймає традиційну культуру, вважаючи останню нижчою сходинкою історичного розвитку. Тому всі прояви традиційності цінуються молоддю невисоко. В умовах зміни соціального середовища, формування національної свідомості важливим є пошук освітньої (етнопедagogічної) технології – засобів, форм і методів, за допомогою яких можливо було б забезпечити наступність поколінь, трансляцію основ традиційного укладу життя, духовних цінностей, і разом з тим, цінностями, що дозволяють взаємодіяти з іншими культурами поліетнічного простору України та усього світу, так щоб етнічна культура зберігала свою самобутність. Таким чином, сьогодні ми спостерігаємо протиріччя між потенційними можливостями народного хореографічного мистецтва, як ефективного засобу патріотичного виховання особистості, й обмеженим його використанням у педагогічному процесі позашкільних закладів, недостатнім інтересом молоді до народного танцю.

Актуальність проблеми використання українського фольклору в хореографічній роботі з дітьми пов'язана не лише з підвищенням ролі національно-патріотичного виховання дітей, а й бажанням відновити цінність народного культурного скарбу, який протягом багатьох років використовувався поверхово, бо в своїй роботі хореографи надавали пріоритет сучасному естрадному мистецтву. Аналіз теорії та практики хореографічної роботи з дітьми доводить, що серед багатого різноманіття фольклорного матеріалу педагоги, хореографи, як правило, обирають ігри та хороводи, які синтезують в собі рухи, драматургію, музику (пісню).

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Однією з найважливіших задач хореографічної роботи з дошкільниками є виховання культурної, духовно збагаченої соціально-адаптованої, фізично та психічно здорової дитини з активною життєвою

позицією та творчим. присвячені дослідження В. Годовського, О. Мартиненко, Н. Корисько, А. Шевчук, С Шалапи та ін.

Виховний аспект танцювального фольклору в роботі з дітьми підкреслювали В. Верховинець, К. Василенко, С. Русова, А. Шевчук та ін. Так, В. Верховинець та К. Василенко зібрали та записали багатий український фольклорний танцювальний матеріал близький до духу дитини, С. Русова рекомендувала застосовувати народні ігри, пісні, казки для розвитку дитячої рухової творчості, А. Шевчук досліджувала українські хореографічні традиції як засіб музично-рухового розвитку дітей.

Мета статті – розкрити важливу роль народного танцю у вихованні шанобливого ставлення до культури свого народу, пізнання та збереження традицій як невід’ємного чинника патріотичного виховання дошкільників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою умовою вирішення цих завдань, на нашу думку, є широке впровадження в зміст хореографічних занять дитячого фольклору. По-перше, це відповідає вимогам сучасної української освіти, яка надає пріоритет національному вихованню, а по-друге, в змісті українського фольклору закладено значний освітній потенціал.

Важливим для національно-патріотичного виховання є правильне визначення вікового етапу, на якому стає можливим активне формування у дітей патріотичних почуттів. Так, у 3–4 роки у дітей починає формуватися ставлення до національної символіки. Для дітей 5-го року життя національний фактор не є вирішальним, бо багатотетнічне найближче оточення входить до життя дитини через звучання іншої мови, колорит національних мелодій, розмаїття імен.

Найсприятливішим для початку цілеспрямованого та систематичного національно-патріотичного виховання є середній дошкільний вік, коли особливо активізується інтерес дитини до соціального світу, суспільних явищ тощо. В дітей п’ятого року життя починають формуватися почуття, що виражають ставлення до людей і явищ навколишньої дійсності, до взаємин між людьми, до предметів, що оточують, формуються власні враження, в результаті чого малюк визначає, що йому подобається. Вихованці легко сприймають та засвоюють колядки, щедрівки, віншування, гаївки, веснянки, а також народні рухливі ігри, залюбки грають у народні ігри з простим сюжетом, виконують різні ролі, водять хороводи. Зростає емоційна чутливість, зацікавленість до розповідей дорослих про звичаї і традиції рідного краю, бажання наслідувати їх. У процесі жвавої участі у підготовці та організації народних свят діти можуть не лише наслідувати дорослого, а й виявляти елементарну творчість.

На 6-му році життя в дітей виникають реальні можливості для опосередкованого засвоєння знань, що виходять за межі їхнього життєвого досвіду і безпосереднього сприймання, а також ті, які віддалені у часі. Це створює сприятливі умови для ознайомлення дітей з історією рідного краю, його людьми, специфікою праці та побуту, особливостями мови та культури. Діти цього віку можуть виокремлювати особисті цінності, емоційно їх освоювати, що закріплюється в діяльності, поведінці та міжособистісних взаєминах. У старших дошкільників з'являється вже дистанція соціальних зв'язків в оцінюванні норм поведінки дітей і дорослих [4].

При цьому освітній процес здійснюється за типовими або авторськими навчальними програмами, затвердженими центральними чи місцевими виконавчими органами влади. Програми з хореографічної підготовки дошкільників визначають зміст навчального матеріалу, основні методи, форми, засоби, що використовуються у викладанні та спрямованість на національно-патріотичне виховання різних вікових категорій.

Навчальна програма з позашкільної освіти оздоровчого напрямку «Танцювальні ритми» (2017р.), розрахована на два роки навчання у танцювальному гуртку палацу дитячої та юнацької творчості. Вона передбачає «засвоєння основ хореографічного мистецтва вихованцями та набуття ними знань і навичок, які можна використовувати у побуті та в сценічній діяльності. Хоча завдання громадянського й патріотичного виховання не ставиться як пріоритетне, на його розв'язання спрямовують окремі елементи екзерсису народно - сценічного танцю та подача широких відомостей з народознавства – від загальних жанрів українських народних танців (хороводні, сюжетні, побутові) до різдвяної, весняної тематики в українських танцях тощо [5]. Дана програма побудована на основі програми «Дитяча хореографія» А.С. Шевчук

Програма «Дитяча хореографія» А.С. Шевчук [6] та її навчально-методичне забезпечення стали реальною спробою на наукових засадах запроваджувати хореографічну діяльність у життя дітей дошкільного віку. Одним із принципів програми є принцип єдності культури й освіти, орієнтування на національні пріоритети освіти дітей в Україні (витоки розвитку, освіченості людини — у надбаннях людської культури; дитина розвивається насамперед у контексті провідної, тобто української, культури, в атмосфері якої вона живе; зміст освіти дошкільника ґрунтується передусім на вітчизняних надбаннях).

Зміст хореографічної діяльності дітей містить такий розділ як «Українські музично-хореографічні традиції» - це залучення дітей до українських

хореографічних традицій через сприймання різноманітної народної музики, навчання виконання традиційних та інших українських рухів, хороводів, танців; заохочення до імпровізації (підрозділи: скарбниця українських традиційних рухів, дитяче українське традиційне танцювальне виконавство, орієнтовний дитячий репертуар українських хореографічних традицій, дитяча творчість за українськими музично-хореографічними традиціями, орієнтовні завдання з розвитку дитячої творчості на основі традицій).

Конструктивно-критичний аналіз навчальних програм засвідчує значні можливості освітнього процесу у патріотичному вихованні дітей засобами хореографічного мистецтва та потребу підвищення його ефективності. Таким чином, можна стверджувати про достатньо чітку структуру патріотичного виховання у процесі освоєння народного танцю в позашкільному навчальному закладі. Її базові національно орієнтовані компоненти та принципи визначають відповідну спрямованість змісту, методів і форм виховної діяльності в цій царині, де особливе значення мають ігрові та інші інноваційні методики. Аналіз навчальних програм з хореографічного мистецтва засвідчує, що формування патріотичних почуттів і національної свідомості вихованців становить один з пріоритетів їхньої роботи й для цього використовують широкий арсенал педагогічного інструментарію.

Висновки дослідження. Узагальнення означених та інших наукових напрацювань дозволяє окреслити сутність патріотичного виховання дітей засобами народного танцю в контексті виховних завдань позашкільних навчальних закладів як особистісно орієнтований педагогічний процес, що базується на вивченні української народної танцювальної творчості і спрямований на набуття вихованцями ідейних рис і моральних якостей, які характеризують їхнє позитивне емоційно-ціннісне ставлення до українського народу, його історичної, культурної спадщини та виявляється в активній творчо-діяльній позиції, любові до Батьківщини, рідного краю, свого народу, повазі до національних ідеалів і державних символів. Таким чином, вивчення проблеми патріотичного виховання дошкільників засобом народного танцю в ПНЗ потребує міждисциплінарного підходу на перетині як різних гуманітарних дисциплін, так і окремих галузей педагогічної науки.

Народний танець має величезне значення як засіб виховання національної самосвідомості. Український танець – унікальне явище української національної культури. Його регіональна різноманітність, професійна досконалість та доступна хореографічна мова надає йому надзвичайні переваги у всебічному розвитку та вихованні дошкільників. Демонструючи свою

самобутність, високий духовний і творчий потенціал, український народний танець піднімає престиж не тільки українського мистецтва, а й нації і держави, з самого початку виховуючи любов до Батьківщини, до традицій та культури свого народу. Народ своїм побутуванням створив дорогоцінний багаж знань про природу розвитку й виховання особистості людини. Завдяки народній культурі, вирости багато поколінь людей, які несли із собою любов до Батьківщини, до природи, до матері, які добре знали, що таке добро й краса, честь і совість. Народна культура, у тому числі і народний танець, розкриває в людині найкращі риси її душі й змушує нас звернути увагу на її високе призначення.

Література

1. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – К.: Вища школа, 2003. – 206 с. 3. Гавриш Н. Моя країна – Україна // Методична скарбничка вихователя. – 2014. – № 7. – С. 4–7.
2. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / В. М. Верховинець. – К. : Музична Україна, 1990. – 149 с.
3. Верховинець В. Весняночка / В. М. Верховинець. – К. : Музична Україна, 1979. – 339 с.
4. Каплуновська О. М. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / Каплуновська О. М., Кичата І. І., Палець Ю. М.; за наук. ред. О. Д. Рейпольської. – Тернопіль: Мандрівець, 2016. – 72 с.
5. Навчальна програма з позашкільної освіти «Танцювальні ритми». Оздоровчий напрям. / Ратинська І.В. – Слов'янськ, 2019.
6. Шевчук А.С. Дитяча хореографія, - Київ: «Шкільний світ», 2008.
7. Шевчук А.С. Українські музично-хореографічні традиції як засіб музично-рухового розвитку старших дошкільників, - Київ: «Поліфаст», 2005.

Сєрокурова В.Є.

керівник гуртка «Веселка»

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІГОР

Стаття присвячена аналізу проблеми використання української народної гри як засобу національно-патріотичного виховання на основі аналізу та

систематизації наукової літератури. Окреслено теоретичні аспекти з проблеми національно-патріотичного виховання, проаналізовано різні підходи до класифікації народних ігор. Схарактеризовано базові національні цінності, які допомагають сформуванню народних ігор як засіб виховання.

Ключові слова: *патріотичне виховання, національно-патріотичне виховання, українські народні ігри, класифікація народних ігор, національні цінності, засоби виховання.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Становлення української державності, інтеграція України у світову та європейську спільноту визначають основні напрями виховної роботи з молоддю. У процесі державотворення сьогодні потрібна ефективна система національно-патріотичного виховання молодого покоління, змістовим компонентом якої є духовно-культурна спадщина народу України. Національно-патріотичне виховання належить до пріоритетних аспектів національної системи виховання і передбачає формування патріотичних почуттів, любові до свого народу, глибоке розуміння громадянського обов'язку, готовність відстоювати державні інтереси Батьківщини. Створені народом українські народні ігри віддзеркалюють своєрідність культури нації, сприяють розумінню національного духу і характеру, способу мислення та буття. Педагогічний аспект використання української народної гри спрямований на те, щоб діти засвоїли етику та естетику побуту, культуру, народні традиції, певні норми поведінки, моральні цінності, свою належність до певної нації, формування національної свідомості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтегрування України до світового товариства актуалізує необхідність переосмислення змісту виховання молодого покоління та розвитку системи національно-патріотичного виховання. Цей процес має бути спрямований на виховання здатності критично мислити, вміння відстоювати свої права, інтереси та переконання, виявляючи толерантність та повагу до поглядів іншої людини; усвідомлювати свої обов'язки перед суспільством та державою. Серед останніх законодавчих актів стосовно національно-патріотичного виховання учнівської молоді незалежної України слід віднести: Протокол наради Кабінету Міністрів України від 18.09.2014 «Щодо питань національно-патріотичного виховання учнівської молоді», Указ Президента України від 12 червня 2015 р. №334/2015 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Указ Президента України від 13 жовтня 2015 р. №580 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки».

Наказ Міністерства освіти і науки від 16.05.2015 р. №641 «Про , затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

Національно-патріотичному вихованню дітей та молоді присвятили праці педагоги-класики Г. Ващенко, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський.

Проблему формування патріотичних почуттів, національної самосвідомості розглядають в контексті загального процесу виховання молодого покоління дослідники І. Бех, А. Богуш, О. Стьопіна, О. Сухомлинська, трактуючи поняття патріотизм як сукупність таких цінностей: гідність, гордість, справедливість, працелюбність, відповідальність, правдивість.

Проблемі національно-патріотичного виховання присвячено цілу низку наукових праць психолого-педагогічного спрямування: сучасні тенденції патріотичного виховання молодших школярів (К. Журба, І. Карпова, В. Киричок, І. Смолюк, І. Янчук); національно-патріотичне виховання в контексті українського державотворення як складова частина соціальної зрілості учнів (Л. Канішевська, Л. Шовкошитний); національна ідея як фактор становлення патріотизму у дітей та молоді (К. Чорна).

Видатні педагоги С. Русова, В. Сухомлинський, О. Усова, К. Ушинський вважали за необхідне використання народної гри як засобу виховання дітей. Ефективному впровадженню народних ігор в освітній процес присвячено дослідження сучасних українських науковців: А. Богуш, Е. Вільчковського, Н. Луцан, Н. Лисенко, Л. Пономаренко, Є. Приступи, Н. Химич, А. Цьося та ін.

Значний інтерес представляють дослідження народної гри як засобу формування національної культури (О. Батухтіна, Н. Заглада, Л. Івахненко, С. Кулачківська, Т. Сакович).

Дослідники вважають, що народні українські ігри мають багатогранний виховний вплив; використання їх в роботі з дітьми дошкільного віку сприяє всебічному розвитку дитини, розвитку кмітливості, почуття гумору, розвитку фізичних якостей, самостійності, розширює уявлення про навколишній світ; діти знайомляться з народними звичаями, обрядами, віруваннями. Незважаючи на значну представленість досліджень з проблеми, вважаємо доцільним аналіз поглядів сучасних педагогів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження в психолого-педагогічній літературі поняття «національно-патріотичне виховання» та

визначення виховних можливості використання української народної гри в процесі національно-патріотичного виховання.

Виклад основного матеріалу. Згідно з Концепцією національно-патріотичного виховання дітей і молоді, «національно-патріотичне виховання» визначається як комплексна система і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. У Концепції наголошується на тому, що «серед виховних напрямів сьогодення найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам, так і викликам сучасності» [1].

Патріотичне виховання здійснюється на основі таких специфічних принципів: принцип національної спрямованості; самоактивності й саморегуляції; полікультурності; соціальної відповідності; принцип історичної і соціальної пам'яті; міжпоколінної наступності [1, с.6-7].

В «Українському педагогічному словнику» С. Гончаренка, «патріотизм» визначається як одне з найглибших громадянських почуттів, змістом якого є любов до Батьківщини, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури [2, с. 249]. «Енциклопедія освіти» визначає поняття «патріотизм» як «суспільний моральний принцип діяльного ставлення до свого народу, що віддзеркалює національну гордість і любов до Вітчизни, громадянську відповідальність за її долю, а також емоційне підпорядкування особистості свого життя суспільним національним інтересам і виявляється в готовності служити Батьківщині і захищати її від ворогів» [3, с.633].

На думку вчених І. Беха, К. Чорної, визначальною характеристикою національного патріотизму є його гуманістична моральність, яка включає такі риси як доброта, увага, чуйність, милосердя, толерантність, чесність, совісність, працелюбність, справедливість, гідність, повага і любов до своїх батьків, роду [4].

На основі аналізу наукових праць О. Коркішко маємо можливість стверджувати, що на різних етапах розвитку суспільства поняття патріотизму набувало оновленого змісту. Але на всіх етапах зберігалися його головні риси: любов до Батьківщини, відстоювання її інтересів; боротьба за волю, честь і

славу України; любов до народу, родини; обстоювання та відродження рідної мови, науки, освіти, культури, мистецтва, духовних традицій народу, є актуальним і сьогодні [5].

У наукових дослідженнях Р. Петронговський зазначає, що «патріотичне виховання» – це основа духовного розвитку особистості, складова частина національного світогляду і поведінки молодого людини стосовно ставлення до рідної країни, до всіх націй і народів, спрямованого на примноження трудових традицій, звичаїв свого народу [6, с. 20–21].

У наукових працях Г. Сагач, виділяє такі основні складові патріотичного виховання молоді, як: любов до Батьківщини, рідного краю, української культури, мови, національних свят і традицій; українська ідея й державна незалежність України; самопожертва в боротьбі за свободу нації і готовність захищати Батьківщину; почуття національної гідності; історична пам'ять й громадська національно-патріотична активність; пошана до державних та національних символів [7, с. 20–21].

Результатом патріотичного виховання є патріотична вихованість, яка виявляється у соціально прийнятній поведінці особи, вмінні справедливо діяти. Ю. Зубцова розуміє під патріотичною вихованістю, результат засвоєння особистістю національних цінностей і норм культури, ступінь формування в неї національно-громадянської самосвідомості, патріотичних переконань та поведінки, усвідомлення своїх вчинків і дій на благо народу й держави. Базовими якостями національно-патріотичної вихованості за її визначенням є: любов і повага до батьків, своєї родини, відчуття гордості за свій рід; ціннісне ставлення до Батьківщини, рідного краю; толерантне ставлення до людей інших національностей, поважне ставлення до їхньої культури та традицій; усвідомлення себе частиною українського народу [8, с. 12].

Останнім часом активно відроджуються культурні цінності нашого народу, які донедавна були забуті та викоріненні зі свідомості українців. Одним із таких культурних надбань є народна гра, яка відображає характер, темперамент, почуття, побут, звичаї українців.

Українські народні ігри класифікуються за різними характеристиками: С. Русова виділяла хатні ігри та ігри на свіжому повітрі, А. Цьось класифікував за ступенем фізичного навантаження (ігри великої, середньої та малої рухливості, за основними рухами (ігри з ходьбою, бігом, стрибками тощо). О. Яницька поділила їх за змістом: пов'язані з обрядами та традиціями, з працею дорослих, з історичними подіями та соціальними відносинами, з побутом, із природою, з різними діями. Дослідник В. Стуманський поділяє всю

сукупність дитячих ігор на два види: спрямовані на духовний розвиток дитини, та на ті які передбачають найбільшу активізацію фізичних і спортивних якостей [9, с. 3].

Аналіз етнографічних, культурологічних і народознавчих джерел здійснила Н. Кудикіна, проаналізувавши створені народом ігри. В основу класифікації Н. Кудикіна поклала рухливі ігри, до українських дитячих народних ігор віднесла хороводні, театралізовані та традиційні народні ігри малих форм (мирилки, лічилки, промовки, заклички, забавлянки, дражнилки, звуконаслідування, скоромовки, загадки, жеребкування, небилиці, надокучливі казочки, жартівливі мовленнєві ігри) [10, с. 3].

Відомий український науковець М. Стельмахович вважав ігри та забави основою народної дидактики та однією зі складових української етнопедагогіки. Народні гри охоплюють найрізноманітніші аспекти, супроводжують свята та обряди. «Розумно організована гра є дієвим методом формування таких рис особистості, як дисциплінованість, кмітливість, сміливість, витривалість, винахідливість, спритність, рішучість, наполегливість, організованість, стриманість. Крім того, вона вчить нашу молодь напружувати зусилля, керувати собою, бути точним, додержуватися правил поведінки, діяти в колективі» [11, с. 32].

К. Ушинський писав про українську народну гру як про «вікно», через яке доцільно дітям демонструвати той чи інший бік життя народу. Він підкреслював виховну силу народної спадщини, народних традицій та обрядів, завдяки яким з покоління в покоління передавались морально-етичні норми поведінки. Педагог наполягав на використанні скарбів народної творчості, що має велику виховну силу, якої немає в найкращих системах «... виховання, коли воно не хоче бути безсилим, повинно бути народним...» [12, с. 100].

А. Богуш народну гру називає школою життя, вважає, що народні ігри – це прадавній засіб виховання і навчання дітей, нескінченне джерело духовних сил, патріотичних почуттів, формування характеру і світогляду дошкільнят [13, с. 6].

Висновки дослідження. Таким чином, реалізація завдань національно-патріотичного виховання молодого покоління актуалізує необхідність відродження української народної культури як провідника народного характеру, психології, засобу формування національної свідомості. Народна гра оптимізує взаємодію дитини з навколишнім світом, створює умови для формування патріотичних якостей особистості.

Подальшого наукового вивчення потребують напрями пошуку результативних методів національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Література

1. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16. 06.2015 р. № 641 // [Електронний ресурс] Режим доступу: rnpri.edu.ua/ua/files/vr/knpvdm16062015.doc
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. К.: Либідь, 1997. – 376 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Бех І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Бех, К. Чорна. – Київ, 2014. – 29 с.
5. Коркішко О. Використання педагогічних технологій патріотичного виховання в позаурочній роботі сучасної школи / О. Коркішко // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 48 – 50
6. Петронговський Р. Теорія і практика формування патріотизму старшокласників: монографія. – Житомир: Полісся, 2003. – 220 с.
7. Сагач Г. Вибрані твори : в 5 т. / Г. Сагач – Рівне ПП. ДМ, 2006. – Т. 3 : Ділова риторика : «Добрословіє». – 354 с.
8. Зубцова Ю. Формування патріотичних якостей молодших школярів у взаємодії школи та сім'ї / Зубцова Юлія Євгенівна – Авторф. дис...канд.пед.наук.-13.00.07 – теорія і методика виховання. – К., 2012. – 21 с.
9. Павлушкіна О. Українські народні рухливі ігри / О. Павлушкіна // Палітра педагога. – 2008. – №3. – №3. – С.3-6.
10. Кудикіна Н. Українські народні дитячі ігри малих форм / Н.Кудикіна // Палітра педагога. – 2008. – №2. – №3. – С.3-5.
11. Стельмахович М.Г. Народна педагогіка / М.Г. Стельмахович - К.: Рад.шк., 1985. – 421 с.
12. Ушинський К. Вибрані педагогічні твори у 2-х томах: т.І / К. Ушинський . – К., 1983. – 488 с.
13. Богуш А.М. Теоретичні й методологічні засади формування мовленнєвої компетенції дошкільника / А.М. Богуш // Педагогіка і психологія. – 2000. – №1. – С.5-10.

НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНО - ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННЯ

У статті обґрунтовано актуальність впровадження народних традицій, обрядів, народних свят, легенд, звичаїв як складових національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в умовах закладу позашкільної освіти з акцентом на дітей дошкільного віку.

Ключові слова: народні традиції, національні обряди, національно-патріотичне виховання, народні символи, гончарство, народна іграшка.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. На разі діти недостатньо ознайомлені з українськими народними традиціями, деякі взагалі не розуміють їхній зміст, не проявляють інтерес, тому що в сім'ях їм не надається належна увага. Тому серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними є патріотичне, громадянське виховання як основоположні, що відповідають вимогам і викликам сучасності. Ці традиції повинні закладатися у свідомість дітей з самого раннього віку.

Мета дослідження. Дослідити зміст і форми роботи з національно - патріотичного виховання гуртківців-дошкільників.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні на різних рівнях багато говориться про відродження української культури, духовності, коріння яких сягає у глибину сивих століть. Майбутнє українського народу, суспільство України буде таким, яким виховують підрастаюче покоління сьогодні.

Концепція національного виховання визначає наступні принципи:

- Народність – єдність загальнолюдського і національного. Національна спрямованість виховання, оволодіння рідною мовою, прищеплення шанобливого ставлення до культури, спадщини, народних традицій і звичаїв.
- Культуровідповідальність – органічний зв'язок з історією народу, його мовою, з народним мистецтвом, забезпечення духовної єдності поколінь.
- Гуманізація – створення умов для формування кращих якостей і здібностей дитини.
- Демократизація – усунення авторитарного стилю виховання, сприйняття особистості вихованців як вищої соціальної цінності.

Розпочинати цілеспрямоване виховання дітей на народних традиціях доцільно з дитячого садка, який повинен стати важливим етапом формування справжнього, національно свідомого українця.

Використання національно-культурних традицій у вихованні дошкільнят буде ефективним за умов: доступності; емоційності; врахування вікових та індивідуальних особливостей; зв'язок з життям; комплексний підхід до виховання [3].

Традиція – це досвід, звичай, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління [1].

Однією з першооснов усної народної творчості є обряд. Певну частину її становить обрядовий фольклор, тобто промовляння, заклинання, які виконуються під час святково-обрядових дійств. Обряди – це символічні дійства (кожна обрядова пісня щось символізує), наприклад «засівання» на Новий рік символізує багатий врожай. Українці належать до тих націй Європи, чия обрядовість є однією з найдавніших і найбагатших.

Традиції, звичаї та обряди знаходять свій вияв у таких засобах народної культури [2]:

- рідна мова;
- фольклор;
- національні звичаї і традиції;
- народне мистецтво;
- народні свята;
- обряди;
- символи й атрибути;
- народний календар;
- мудрі заповіді народної моралі;
- дитячі ігри та іграшки;
- культура сімейних родинних відносин.

Створюючи впродовж навчального року сприятливі умови для розкриття дитячої обдарованості у вигляді занять хореографією, ма'vj на меті залучити дитину до мистецтва танцю через її власні активні дії, допомогти кожному виявити художній хист, самостійність, розвинути у дітей схильність до творчості, творчі вміння, сформувані у них потребу вільно спілкуватися.

Люди по натурі своїй істоти творчі. Прагнення до прекрасного, бажання видозмінити, удосконалити навколишній світ призвело до виникнення народної творчості. Унікальна кожна робота майстра, будь - то вироби з дерева, гончарне

ремесло, художній розпис та багато іншого - все ввібрало в себе тепло рук і душевні пориви творця.

Україна завжди славилась своїм декоративно-прикладним мистецтвом. До наших днів дійшли численні пам'ятки народного мистецтва: вишивка, декоративне ткацтво, художня кераміка. Як добре, що частинка давньої історії присутня в нашому сучасному житті, дарує нам горде відчуття національної приналежності, можливість самим спробувати і освоїти ремесло далеких предків.

Одним із найдавніших ремісничих занять, про що свідчать знайдені на теренах Слобожанщини археологічні пам'ятки, є гончарство. З'явившись у добу неоліту, воно залишається ключовою ланкою загальної системи традиційних промислів і ремесел до сьогодні. Насамперед, це виготовлення глиняного начиння для приготування, подавання, споживання і зберігання продуктів харчування (гличиків, горняток, горщиків, кухлів, макітрів, мисок, друшляків, пампушниць), а також декоративного посуду (куманців, левів, баранців, півників), який використовували ще й для прикрашання оселі. Крім того, традиційне гончарство розвивалось у своєрідному напрямі виготовлення дитячих глиняних іграшок (свищиків, брязкалець, посуду, ляльок). Гончарі вважали глину святою землею і часто порівнювали її з тістом, а сам процес приготування до гончарського круга – із вимішуванням хліба.

Основним завданням навчального року стало збагачення уявлення гуртківців про народних умільців рідного краю, формування усвідомлення того, що ніщо не виникає без зусиль. Були обрані методи, прийоми, заходи, які викликають яскравий дитячий інтерес до давнього ремесла і збереження української культури. Це перегляд та обговорення відеороликів «Глиняний світ», розгляд тематичного альбому «Народні майстри», проведення екскурсій, запрошення батьків-гончарів на творчий захід «Стежками народних традицій», розучування таночка «Веселий Гончар», гра-емпатія «Уяви себе глиною», пальчикова гімнастика «Як стати майстром?», майстер - клас за участю сучасних майстрів гончарного ремесла. Це велика робота, яка зроблена з душею, та маленький внесок у збереження і розвиток української культури.

Багато традицій та обрядів пов'язано з народними іграми, які супроводжують свята та національні обряди. З грою пов'язана народна іграшка, яка несе дітям доступні знання про працю, відпочинок людей у давнину, їхній побут, мистецтво. Народна іграшка в дитячих руках є тією ниточкою, яка з'єднує людину з історією її Батьківщини.

Перша улюблена іграшка дитинства... У кожного з нас вона своя. Світ іграшок також переживає зміни, як і світ людей. Раніше популярними були одні іграшки, тепер – інші. Придивімося, як вулицею ідуть у дитсадок мами з малюками, які несуть в руках улюблену іграшку.

Не треба пильно придивлятися, щоб побачити, що дівчатка найчастіше пригортають до себе довгоногоу цибату ляльку, а хлопчачки взагалі тримають якихось жахливих пластикових монстрів, пофарбованих у темні неприємні кольори. На жаль, ми забули про традиційні народні українські іграшки – добрі, веселі, яскраві, виготовлені з природних матеріалів. Вони, звичайно, не виблискують так, як глянцева холодна пластмаса, зате мають у собі набагато більше – частинку душі цілого народу. Тому дослідження української традиційної іграшки на разі дуже актуальне.

Цілком ймовірними прообразами української народної іграшки є культові зображення людей і тварин із глини, знайдені в розкопках численних поселень на території України. Одразу ж приходить в голову, що вони були іграшками. Неважко уявити, як тисячу років тому, діти возили глиняні колісничі з маленькими пасажирами, що в них сидять, так само як і наші діти тягають на мотузочці автомобіль, наповнений олов'яними солдатиками. Українська іграшка, як і саме життя нашої нації, сягає глибокої давнини. Люблячі руки мам і бабусь завжди творили для своїх малюків забавки з того, що було в домі: з клаптика тканини, рослини чи овочів. Ляльку робили з кукурудзяного качана, возика – з дерева, корівку – з маленького гарбузика. Жодний ярмарок не обходився без глиняних коників, баранчиків, півників, маленького посуду, ляльок – “пань”, розписаних орнаментом, прикрашених кольоровою глиною. Іграшки були простими, але в них зберігалось все: сили землі і сонця, теплота рук рідних людей. Народна іграшка дає дитині те, чого не може дати сучасна іграшка. Існуючи поряд, вони доповнюють одна одну.

Хореографічні заняття стають більш пізнавальними, коли доповнюються елементами народних традицій та цікавою інформацією. Отже, тематичне заняття «Іграшкове минуле» дуже подобається гуртківцям. Діти зі своїми улюбленими іграшками виконують танцювальні вправи, реалізують власні вигадки через створення образів: зайчики, лисички, герої мультфільмів, ляльки. З ними весело гратись і спокійніше засинати. Та звідки ж узялися наші улюблені іграшки?

- Лялька - мотанка (народ вірив, що в мотанці знаходиться дух предків, і що вона може передавати досвід з покоління в покоління. Українці вважали, що цей символ приносить їм багатство та успіх.)

- Лялька - неваляшка (найулюбленіша і найпоширеніша іграшка дітей радянського періоду, яка була у кожній родині).
- Іграшка з тіста (в них ігрове призначення поєднується з обрядовим. Так, весною мами та бабусі випікали для своїх малят «жайворонки» з тіста, аби ті закликали з їхньою з вирію пташок.)
- Дерев'яна іграшка (давня за своїм походженням. В ній відображаються цінні традиції різьби і розпису по дереву. Вона тепла, легка, зручна у грі – обов'язково має супроводжувати сучасне дитинство).

Важливо пам'ятати, що іграшка не тільки об'єкт дитячої діяльності, а й предмет культури, який має самостійну цінність, естетичний аспект і духовне навантаження.

Народна іграшка, узагалі народне традиційне мистецтво – явище унікальне.

Важко уявити і сучасну, і колишню хату в Україні без рушників. «Дім без рушників, як сім я без дітей», - говорить народне прислів'я. Цей вид українського народного мистецтва виховує любов до рідного краю.

Крім державних символів, існують ще й народні символи України. Їх називають оберегами. Це – батьківська хата, материнська пісня, святий хліб, вишитий рушник, червона калина, барвінок, дивовижна писанка, вірний своєму краю лелека.

Важливе місце серед народних традицій займають традиції, пов'язані з історією та діяльністю козацтва. Тому запроваджую в роботі гуртка методи козацько-лицарського виховання, щоб змалку в дитині формувати патріота, мужнього громадянина Української держави, її захисника. Як говорив Тарас Шевченко: «У своїй хаті – своя сила, і правда, і воля», - тож маємо обов'язково шанувати тих, чий святий обов'язок – захищати свою хату, боронити свою правду – своєю силою і своєю волею. Як колись для козака почесним обов'язком була служба в Запорозькій Січі, так і сьогодні захищати рідну землю – це почесний обов'язок українців.

Хореографічні заняття поєднуємо з народною творчістю, традиціями. Елементарний танцювальний репертуар українських музично-хореографічних традицій стає більш доступним для опанування дітьми через наслідування дій дорослих. Вихованці за прикладом керівника, батьків виявляють творчість в українських танцях, хороводах, святах.

Наші традиції прийшли з глибокої давнини, бо український народ дуже багато років живе на цій землі, тому й традиції наші такі глибокі і давні. Але кожне покоління додавало до них щось своє, сучасне, передове, неповторне,

адже час не стоїть на місці. Тому до тих традицій, які вже склалися, додаються нові промінці знань, пояснення.

На виховних заняттях використовую гру - подорож «За Сонечком услід», свято «Роде наш красний, роде наш прекрасний», театралізоване свято «Козацька берегиня», спортивно - розважальні змагання «Козацькі забави», День Миколая, свято Врожаю. Програму «Хореографія» реалізую додатковими темами: «Українські народні танці», «Українські народні пісні та музичні інструменти», «Народні ремесла», жартівливо - танцювальні пісні.

Щоб визначити рівень знань українських народних традицій вихованців, застосовуємо спостереження, бесіду, опитування. Всього було опитано 30 дітей: високий рівень – 25%, середній – 50 %, низький – 25%. Ці дані засвідчують про високий рівень обізнаності дітей з традиціями.

Висновки. Отже, основними критеріями національно-патріотичного виховання засобами народних традицій є любов до Батьківщини, розуміння значення української мови для становлення незалежної самостійної держави України, усвідомлення знань про національну українську культуру.

Важливим фактором при використанні українських народних традицій у національному вихованні були використані такі методи, форми і прийоми роботи як: бесіди, розповіді, конкурси, родинні свята, інтегровані заняття.

Література

1. А. Шевчук, Дитяча хореографія; Навчально – методичний посібник. «Мандрівець» 2016
2. Калинчук О.В. Роль і місце занять з хореографії в естетичному вихованні молодших школярів // Мистецтво в сучасній школі 2010
3. Україна — козацька держава/ ред. Недяк В. В.; Наукові ред. Щербак В. О., Федорук О. К. — К.: Емма, 2004.

2. ПРАКТИЧНІ НАРОБКИ ПЕДАГОГІВ - ЧЛЕНІВ ТВОРЧОЇ ГРУПИ

Куракова Т.В.

керівник гуртка «Барвистий світ»

ОЗДОБЛЕННЯ ВИШИВАНКИ РОСЛИННИМ ОРНАМЕНТОМ В НЕТРАДИЦІЙНІЙ ТЕХНІЦІ МАЛЮВАННЯ.

Мета: збагачення знань вихованців про вишиванку, як елемент українського одягу, розвиток творчих здібностей, уваги, фантазії, виховання поваги до культури і традицій народу;

Завдання:

- розширити знання про вишиванку її значимість, особливості кольору та символіки.
- учити дітей оздоблювати вишиванку в нетрадиційній техніці малювання – ватними паличками.
- формувати уявлення про те, що вишивка – сімейний оберіг, що передається від покоління до покоління віками.
- учити вихованців оздоблювати вишиванку в нетрадиційній техніці малювання – ватними паличками.
- виховувати повагу до традиційних сімейних цінностей;

Методи:

- словесні (розповідь, пояснення, інструктаж, рефлексія);
- наочні (демонстрація зразку виробу, відео презентація «Країна вишиванки», картки з зображенням українських орнаментів);
- практичні (практична робота).

Тип заняття: комбінований.

Форма заняття: групове.

Вікова категорія: вихованці гуртка 2 року навчання, 5 років.

Обладнання: Інструменти та матеріали: шаблони вишиванок, виготовлених з паперу білого кольору, вушні палички, фарби гуаш червоного, жовтого та зеленого кольорів, склянка з водою, вологі серветки.

Демонстраційний матеріал: зразок роботи, сундук, вишиванка, відео презентація «Країна вишиванки», картки з зображенням українських орнаментів, ватман з зображенням кола, яке оздоблене українським орнаментом, промені – орнаменти.

Попередня підготовка:

- відео презентації;
- карток з зображенням українських орнаментів;

- зразку виробу;
- **Очікувані результати:**
- познайомляться з нетрадиційною технікою малювання рослинного українського орнаменту;
- знати види українських орнаментів в вишивці;
- знати що вишиванка – оберіг сімейної родини;
- вміти прикрашати вишиванку рослинним орнаментом;
- поважати українські традиції у створенні орнаментів;
- пропагувати українську народну творчість.

Хід заняття

I. Вступна частина.

1. Організаційний момент.

Привітання. Перевірка готовності дітей до заняття.

- Добрий день діти, дуже рада вас бачити на занятті. Сьогодні я спробую створити атмосферу позитивного настрою та краси і ви мені в цьому допоможете.
- Ви згодні мені допомагати?

(Діти відповідають)

2. Актуалізація опорних знань.

- Давайте пригадаємо, як ви вже вмієте створювати малюнки фарбою за допомогою різних пристосувань. Пригадайте, що ви малювали губками?
- Що малювали штампами?
- Яких тварин ви малювали через трафарет?
- А що ми з вами малювали вушними паличками?
- А вам подобається малювати ?

(Діти відповідають)

Мотивація навчальної діяльності дітей.

- Подивіться, будь ласка, що біля мене стоїть?
- *(Біля керівника гуртка стоїть сундук. Діти відповідають)*
- А що там може лежати? Що люди раніше клали у сундук?
- *(Діти відповідають)*
- У фільмах, мультиках та казках ви часто бачили, що у сундуках зберігаються скарби. Але в давню давнину українці зберігали там речі, так як в українських сільських хатах не було меблів.
- *(Керівник гуртка відкриває сундук і достає вишиванку)*
- Що в мене в руках?

- *(Діти відповідають)*
- А в кого є вишиванка? Ви любите вдягати вишиванку?
(Діти відповідають)

II. Основна частина.

1. Вступна бесіда.

Вишиванка – це один із елементів одягу українського народу. А який ви ще знаєте національний одяг, крім вишиванки?

(Діти відповідають)

Сьогодні вишиті сорочки, спідниці, плаття частіше люди вдягають на свята, але з кожним роком інтерес до вбрання, оздобленого українським орнаментом зростає. Українську вишивку можна зустріти на футболках, кепках, в'язаному одязі.

Ще в давнину люди вірили, що вишиванка оберігає людину, дарує їм здоров'я та щасливе життя. Матері вишивали своїм дітям одяг з особливою теплотою та любов'ю, тому він був для них своєрідним оберегом. Раніше, ще маленькими, дівчаток вчили вишивати, бо це ремесло було дуже почесним. Для кожного регіону України властиві свої орнаменти і символи у вишиванках. Кожний орнамент має своє тлумачення, він наче код, який можна розшифрувати. В залежності від регіону були поширені і різні кольори ниток для вишивання.

2. Повідомлення теми та мети заняття.

- Сьогодні ми з вами будемо оздоблювати сорочку за допомогою вушних паличок та фарби гуаш. Ви навчитеся зображувати рослинний малюнок, правильно його розташовувати на сорочці. Навчитеся створювати вишиванку.

3. Пояснення нового матеріалу.

- А чому ми будимо створювати рослинний орнамент. Що означає цей орнамент і які ще бувають орнаменти?

Річ в тому, що українські орнаменти бувають різних видів.

Орнамент – візерунок або узор, побудований на ритмічному повторенні геометричних елементів, стилізованих тварин чи рослинних мотивів.

(Керівник розповідає про орнаменти і показує картки з зображенням)

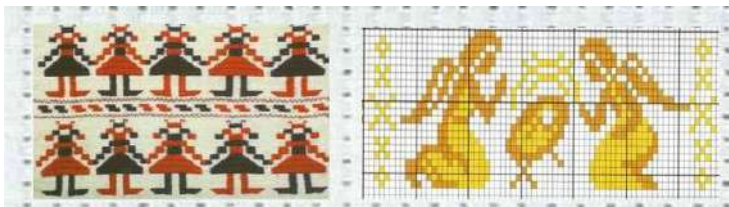
Рослинний орнамент складається з рослинних елементів, декоративно стилізованих квітів, листя, гілок.

Зооморфний орнамент складається як з реалістичних, так і стилізованих зображень птахів, тварин, риб.

Антропоморфний орнамент – стилізоване зображення силуетів людей.

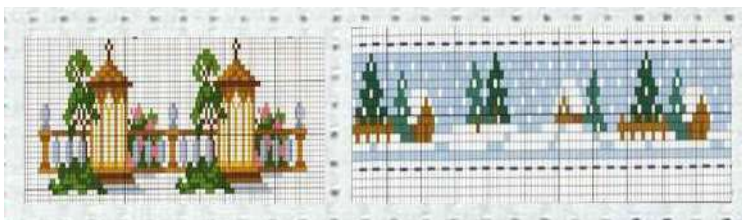
Предметний орнамент складається із зображення предметів побуту, знарядь праці, відпочинку, атрибутики театрального мистецтва, музичних інструментів тощо.

Каліграфічний орнамент утворюється з окремих літер або елементів тексту.

Пейзажний орнамент – реалістичне або стилізоване зображення мотивів природи, архітектурних пам'яток тощо.

Геральдичний орнамент – зображення гербів, орденів, медалей, емблем, значків.

Геометричні орнаменти виникли на основі графічних символів. Вони почали використовуватися у вишивці найдавніше і несли велику кількість важливої інформації, що була геометризowana у зображенні. Найбільш поширеними мотивами геометричних орнаментів є геометричні фігури: ромбики, хрестики різної модифікації, кола, овали, зігзаги, трикутники, шеврони, меандри, хвилясті лінії, квадрати.

- Пропоную вам переглянути відео презентацію «Країна вишиванки», де побачите яскраві вишиванки з різними орнаментами.

(На екрані демонструється відео презентація)

- Ви переглянули презентацію, побачили різні вишиванки, які прикрашені кольоровими орнаментами. А що ж означають кольори у вишиванці:

Червоний – радість, життя, любов.

Чорний – охорона від зла, добробут, багатство.

Жовтий – благополуччя, радість, достаток.

Блакитний – дарує безпеку, силу, здоров'я.

Зелений – відродження, спасає від природних стихій.

Коричневий – плодюча земля.

Це значення основних кольорів у вишиванках, але вишивки роблять нитками різних кольорів: білими, рожевими, фіолетовими, золотими та срібними нитками.

Знайомство із зразком виробу

- Скажіть, що я тримаю у руках?

(Дітям демонструється паперова вишиванка, вони відповідають)

- Перед вами зразок вишиванки, виконаний власноруч.
(Вихованці роздивляються вишиванку із паперу, на якій зображений рослинний орнамент)
- Що ви бачите на орнаменті, які елементи?
(Квіти, листя)
 - Як ви гадаєте, важко малювати цей орнамент?
 - Він малювався вушними паличками, подивіться на них. Чи впізнаєте ви цей предмет?
(Дітям демонструється вушна паличка)
 - Ми будемо малювати крапками, робити відбиток. Але один край у нас зігнутий, тому що ним ми будемо малювати листя.
 - Сьогодні орнамент на вишиванці не тільки вишивають власноруч, але й на швейній машинці, а також малюють спеціальними фарбами.

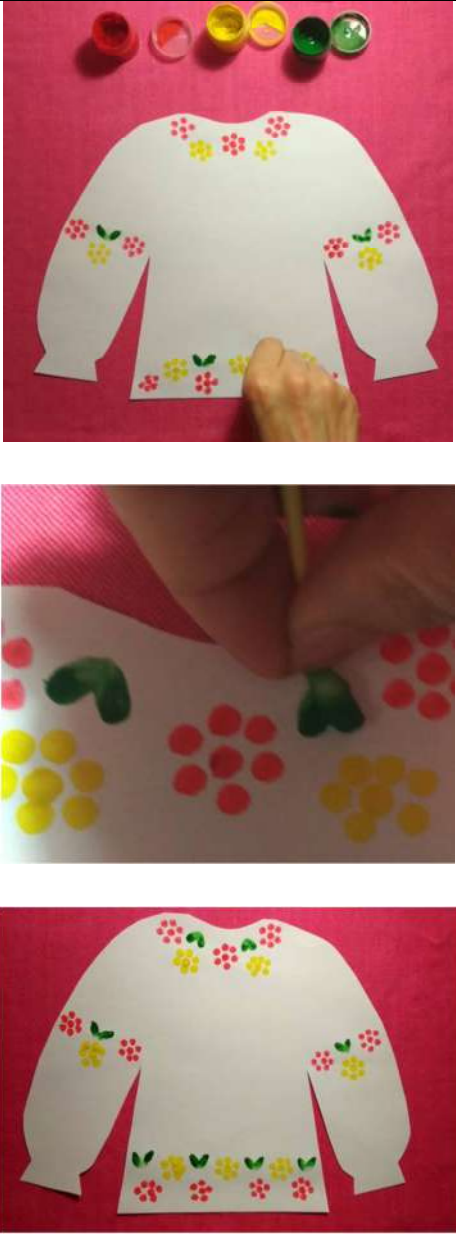
4. Технологія виготовлення виробу.

- Намалювати красивий орнамент на вишиванці не менш відповідально, як і вишивати. Його треба виконувати в необхідній послідовності, для того щоб вийшов пропорційний, однаковий з обох боків малюнок.

Інструкційна карта

№ п/п	Послідовність виконання роботи	Графічне зображення
1	Для оздоблення сорочки нам необхідні фарби гуаш червоного, жовтого та зеленого кольорів, склянка з водою, 3-4 вушні палички для малювання.	

<p>2</p>	<p>Малюємо квітки фарбою червоного кольору: 3 - на горловині, по 2 на рукаві і 4 внизу сорочки.</p>	
<p>3</p>	<p>Малюємо фарбою жовтого кольору квітки: 2 на горловині, по одній на рукаві і 3 внизу.</p>	

4	<p>Малюємо фарбою зеленого кольору листя: 4 на горловині, по 2 на рукаві і 8 внизу, але край палички згинаємо. Вишиванка готова!</p>	
---	--	---

5. Практична робота.

(Діти виконують практичну роботу. Керівник допомагає).

Фізкультхвилинка.

- Я живу на Україні
(Показати руками велич країни, руки в сторони)
- Дуже люблю я себе.
(Погладити двома руками по голові)
- Я живу на Україні
(Показати руками велич країни, руки в сторони)
- Дуже люблю я тебе.
(Погладити сусіда по голові)
- Є у нас ліси і гори, ось такі великі

(Підняти руки догори і підстрибнути)

- Є у нас степи й поля, де гуляє вітер

(Підняти руки догори і покачатися в різні сторони)

- Я люблю свою країну, вона найкрасивіша
- В ній живуть чудові люди і найвеселіші.

(Всі посміхаються і плескають у долоньки)

III. Заключна частина.

1. Підведення підсумків заняття.

- Що ми сьогодні з вами малювали?
- Чим ми малювали?
- Яку сорочку ми зробили?
- А що таке вишиванка?
- Хто носить вишиванку?
- Вам сподобалося прикрашати сорочку українським орнаментом?
- Який це орнамент?

2. Рефлексія.

- Я пропоную вам виконати вправу «Сонечко»

Вправа «Сонечко»

На дошці, на ватмані, намальовано коло у вигляді українського орнаменту. Вихованцям роздаються промені сонця, на яких зображені українські орнаменти і пропонується прикріпити навкруги сонця, якщо заняття сподобалось. Якщо ні, то промінчик дитина залишає собі і розповідає чому.

Діти приклеюють (по одному) промені сонця

3. Мотивація до створення нових малюнків з елементами українського орнаменту.

- Ми сьогодні усі плідно попрацювали і створили чудові вишиванки. А хотіли б ви ще прикрасити щось українським орнаментом.

(Діти відповідають)

- На наступному занятті ми будемо з вами прикрашати рушник українським орнаментом в техніці «Аплікація». Поговоримо з вами про українські рушники, які також є оберегом української родини, дізнаємося дуже багато цікавого.
- Наше заняття закінчено, мені було приємно і комфортно з вами працювати.
- До побачення.

«КОЗАКИ ТА КОЗАЧАТА»

(виховний захід)

Мета: поглиблення знань вихованців про життя запорізьких козаків, розвиток та удосконалення фізичних якостей: координації рухів, спритності, гнучкості та швидкості, виховання основ патріотизму та любові до своєї країни.

Завдання:

- виявляти творчі здібності вихованців;
- формувати прагнення до перемоги і впевненість у своїх силах;
- розвивати кмітливість, критичне мислення, пам'ять, увагу;
- навчати дітей дотримуватися послідовності та роботи в команді;

Попередня робота з дітьми: ознайомлення з історією виникнення козацтва, читання віршів та легенд про козаків, перегляд мультфільмів.

Обладнання: USB-накопичувач, карта України, наклейки, канат, гімнастичні палиці, обручі, тунель, магнітна дошка, лист А1, фломастери. подарунки для вихованців.

Хід заняття:

I. Вступна частина. *Лунає український марш.*

Вихованці, маршируючи, входять до зали. (*Діти шикуються у шеренгу*).
Музика стихає.

Педагог:

Одержавши на раді згоду,
Дітей козацького народу
У наше коло викликаю
Їх перевірити бажаю.

(Продовжує гучно звучати козацький марш, діти крокують по колу, потім повертаються у шеренгу)

Педагог:

- Доброго дня, шановна громадо! Із давніх часів дійшов до нас світлий образ вільної людини – запорізького козака, нескореного, сміливого, готового боротися за волю, честь і славу України. Щоб стати справжнім козаком, слід було пройти нелегку школу навчання: новачки вчилися влучно стріляти, міцно на коні сидіти, виконувати «гопак», який колись був не

танцем, а різновидом бойового мистецтва. Крім того, козак мав бути не тільки відважним воїном, а й добре знати грамоту.

- Ото ж бажаю вас перевірити, чи справді ви діти козацького роду? Дайте відповіді на запитання. **Вікторина: «Моя країна - Україна».**
- Діти, що таке Батьківщина? (*Рідний край, земля, де ми народилися та живемо*)
- Як називається країна, в якій ми живемо? (*Україна*)
- Як називається народ, який мешкає в Україні? (*українці*)
- Як називають дівчаток, які живуть в Україні? (*українки*)
- А хлопчиків? (*діти відповідають-українці*)

Педагог. Так, малята, наша Батьківщина – це Україна. Це країна, де ми народилися, це рідна мова, якою спілкуємося. Погляньте на карту України, ви бачите, яка в нас велика земля?! Є в нас і гори, і моря, великі гарні міста і села, є і річки, і ліси. Про нашу країну багато складено пісень, віршів.

Дитина:

Я – дитина України,
Вкраїнського роду!
Українці – то є назва
Славною народу!

II. Основна частина

Педагог. Діти, ви справжні українці, діти козацького роду, то ж вирушаємо в подорож козацькими стежками. А ви любите подорожувати? (*діти відповідають*)

Ось і чудово. Щоб підняти дух нашого козацтва, і розпочати змагання, нам потрібно 2 команди (*вихованці об'єднуються в команди:*

1-а команда «Спритні козачата», 2-«Герої»)

Педагог. Добре, а зараз час перейти до змагань. Перше змагання.

«Пройди коридор!» Правила: обидві команди стоять перед коридорами (*лава, дуга, тунель*). *Лунає жвава музика.* За сигналом діти мають пройти коридор. Чия команда перша пройде коридор та й виграла.

Педагог. Команда «Спритні козачата», готові? (*вихованці відповідають*)
Команда «Герої», готові? (*вихованці відповідають*)

Команди виконують завдання. Яка команда перемогла, отримує наклейки - смайлики.

Педагог. Нас чекає і друге змагання.

Друге змагання «Перетягування канату» Перетягування канату – це давнє змагання, завдяки якому козаки не тільки показували свою силу, але й тренувалися. Ви готові? *(вихованці відповідають). Лунає жвава музика.*

(Дві команди стали навпроти один одного).

Педагог. Як пролунає дзвінок, починаємо! *Лунає дзвінок (відбувається перетягування канату.)* Нагородження смайликами команди, яка перемогла.

Педагог. Козачата, які ви молодці, продемонстрували свою силу та спритність! А зараз розпочнемо третє змагання!

Третє змагання «Стрибки через річку» Правила: на килимі розкладені перешкоди (річки). Діти мають перестрибнути річку і повернутися до своєї команди. *Лунає жвава музика (вихованці починають змагання).*

Нагородження смайликами команди, яка перемогла.

Педагог. З цим завданням ви також впоралися! **Четверте змагання «Подолай вогнище на коні»**

Педагог розкладає на килимі обручі (*вогнище*). У кожної команди найспритніший кінь (*гімнастична палиця*), необхідно подолати перешкоди (*оббігти вогнище*) та передати коня наступному козаку. Перемагає команда, яка виконає все швидко і вправно (*лунає весела музика*)

Нагороджується смайликами команда, яка перемогла.

Педагог. Ну що ж, всі показали себе з найкращого боку, саме час перейти до нашого танцювального завдання, аби показати, що козаки не тільки сильні та спритні, а ще й вміють гарно танцювати.

Лунає пісня «Україна - ти моя єдина» (Вихованці шикуються в коло)

Козачата разом з педагогом починають танок! Після танку вихованці перешиковуються у півколо.

Педагог. Мені дуже сподобалось танцювати з такими спритними козаками! Ви продемонстрували силу, спритність, кмітливість. Показали хореографічні вміння та свою любов до Батьківщини. Дякую вам. Пропоную трішки відпочити. На магнітній дошці є білий аркуш з крапками. Підходьте, будь ласка, та з'єднайте крапки за кольором і розмалуйте. *Лунає фонові музика. Діти беруть фломастери та починають з'єднувати крапки і розмальовувати, в результаті – козак у національному одязі.*

Педагог. Як гарно вийшло! Яку назву дамо роботі? *(Діти відповідають).*

Гра «Закінчи речення»

Педагог читає речення, а вихованці мають підібрати відповідні слова для закінчення речення:

- любиш Україну – посади....*(калину)*

- дівчина у вінку – мов калина....(у цвіту)
- пишна та красива, як червона....(калина)
- калина біля тину – щастя....(родини)
- без верби і калини нема....(України)

III. Заключна частина.

Педагог. Діти, ви сьогодні довели, що ви діти козацького роду: вмієте і працювати, і відпочивати. Такі ж сильні, кмітливі і любите свою Батьківщину. З вами було дуже весело, але вже час прощатись!

- Що вам сподобалося найбільше?
- Чи сподобалося працювати у команді?
- Яке б змагання ви хотіли повторити на занятті ще?
- Молодці! (*Педагог нагороджує вихованців шоколадними медалями.*)
- До зустрічі!

Микитишина А.С.

керівник гуртка «Здорове покоління»

НАРОДНА КАЗКА ЗАВІТАЛА – МАЛЮКІВ У ТАНОК ЗІБРАЛА

(виховний захід)

Мета: поглиблення знань вихованців про українські народні казки, сприяння розвитку здорової, всебічно розвинутої та гармонійної особистості, розвиток творчого мислення, пам'яті, музичного слуху; виховання любові до усної народної творчості, рідного слова та дбайливого ставлення до тварин.

Завдання:

- прищеплювати пізнавальний інтерес до фольклорної спадщини народу;
- навчати дітей уважно слухати музику, розрізняти за темпом (швидка, повільна), за настроєм (весела, сумна);
- закріпити знання вихованців в інсценуванні улюблених тварин (домашніх, диких);
- закріпити танцювальні рухи індивідуально і в парах;
- виховувати почуття доброти, дружні взаємовідносини;
- сприяти розвитку діалогічного та зв'язного мовлення

Обладнання: картонний будиночок для лялькового театру до казки «Котик та півник»; USB-програвач (для виконання музичного супроводу); музичні іграшки-інструменти (бубонець, барабан, сопілочка, брязкальце); кольорові хустинки для гри .

Хід заняття:

I. Вступна частина.

Під музичний супровід діти заходять до зали. Ходьба по колу. Із закінченням музики діти зупиняються.

Педагог. Діти, ви сьогодні такі гарні! Давайте привітаємося. (*вихованці вітаються*) А любите ви казки ? Молодці! Тоді ми вирушимо у гості до казки. А до якої, ви маєте відгадати! Уважно послухайте.

Були собі Котик і Півник, які подружили й побраталися. От Котикові треба йти по дрова, він каже Півникові: сядь же ти, Півнику, на печі і їж калачі, а я піду по дрова. Та як прийде Лисичка, то не озивайсь!

- Яка це казка, малята? (*вихованці відповідають*)
- Так, це казка «Котик та Півник». До казки, діти, вирушимо лісовою стежечкою. Ви готові ?

II. Основна частина.

Лунає музика. Музично-рухлива гра « Рухаємося вперед».

Описання гри.

Звучить фрагмент маршу – діти енергійно крокують; музика звучить повільна – діти присідають навпочіпки та тихенько крокують далі. Коли залунала весела музика, вихованці підіймаються, струсили ніжки та побігли на носочках по колу один за одним. Потім зупиняються та підстрибують на місці. Музика затихає, діти виконують дихальну вправу «Обіймашки» (*вдихаємо носиком, відкрили руки, видихаємо ротом , обнімаємо себе*).

Педагог. Дякую, малята, ви пройшли стежку, а щоб не заблукати, будь ласка, візьміться за руки та «Змійкою» крокуйте до стільців. (*вихованці крокують «Змійкою» і сідають на стільці*).

- Чомусь нас не зустріли ще Котик з Півником, давайте покличемо їх за допомогою музики. Лунає повільна музика.
- Діти, музика спокійна чи весела була? (*вихованці відповідають*)
- Звучить швидко чи повільно? (*вихованці відповідають*)
- Голосно чи тихо? (*вихованці відповідають*)

Педагог. Дуже добре! Ви молодці! Але під таку спокійну музику, Котик з Півником нас не почують! Послухаємо щось жвавіше!

Лунає «Гопак» . Вихованці продовжують відповідати на запитання

- А ця музика жвава чи сумна?
- Звучить швидко чи повільно?
- Голосно чи тихо?

Педагог. Дивно, але Котика з Півником не видно, давайте ще разом поплескаймо в долоні та погукаємо Півника. (*вихованці плескають в долоні та гукають Півника, виходить півник*)

Півник:

Чую музика лунає,
Півника з хати викликає.
Ніжки самі на вулицю біжать,
Танцювати хочять
Та малят привітати!

Педагог. Доброго дня, Півнику! (*вихованці вітаються*).

- Так, Півнику, ти почув веселу, радісну музику, а як же вона називається, діти? (*вихованці відповідають*). Гопак – це український народний танець, тому не дивно, що твої ніжки самі на вулицю біжать танцювати. А нашу спокійну музику ти не почув. *Виходить котик:*

Котик: півнику, ти знов мене не послухав, хочеш у борщ потрапити?

І з ким це ти розмовляєш?

Півник: котику-братику, не сердься, до нас гості завітали! Вони багато чого вміють!

Котик: добре, зараз ми перевіримо наших малят! А чи вміють вони танцювати? Діти, ви приготували для нас гарний танок? (*вихованці відповідають*)

- -А ви навчите і нас танцювати? (*вихованці відповідають*)

Півник та Котик підходять до вихованців, беруть за руки та всі разом шикуються у коло парами. (*Лунає музика Алли Мігай «Танок друзів»*).

Діти, разом з Котиком та Півником, починають танцювати, передаючи в танці рухами і жестами, мімікою поведки диких і домашніх тварин.

Музика затихає, вихованці повертаються на свої стільці.

Педагог. Діти, мені дуже сподобалося! І тепер ми знаємо, що ці тварини також наші друзі, які не завдадуть нам шкоди! А чи вмієте ви грати на музичних інструментах? Чи зможете їх відгадати?

Півник: давайте перевіримо?! *Лунає музика, починається музична гра «Музичний будиночок».*

Описання гри. Півник ховається за картонним будиночком та під музичний супровід починає грати по черзі на інструментах (*бубонець, барабан, сопілочка, брязкальце*). Вихованці повинні відгадати, які інструменти лунають, а потім знайти їх та взяти. Коли вихованці знайшли всі інструменти, під музику заграли разом.

Котик: і це ви всі! Я дуже вражений, що сьогодні до нас завітали такі слухняні, розумні, кмітливі дітлахи! А чим ви ще нас здивуєте? Ви можете познайомити нас ще з якимись тваринками? Нам було дуже цікаво.

Педагог. Діти, давайте з вами пограємо в гру «**Не скажемо, а покажемо**»? Цим самим перевіримо Котика та Півника, можливо вони знають більше тварин, ніж нам кажуть?! *Лунає фонова музика. Гра «Не скажемо, а покажемо».* **Описання гри.** Малята мають показати свою улюблену тваринку (домашню або дику), але мовчки, лише рухами. Півник та Котик відгадують, якщо вони не можуть впоратися, діти підказують.

Півник: яка цікава гра! Та як виявилось, що ми теж знаємо багато тварин! Дякую, діти, нам з Котиком було дуже цікаво.

III. Заключна частина:

Котик: діти, ми з вами стали друзями за цей короткий час! На такий випадок я маю гарну гру «**Подружилися**». Котик роздає вихованцям хустинки (червоні, жовті, зелені). Діти виходять на центр зали.

Лунає весела, гучна музика, починається гра «Подружились».

Описання гри.

Вихованці уважно слухають Котика з Півником і за своїми кольорами мають перешиковуватися в команди:

- велике різнокольорове коло;
- три кола за своїм кольором;
- два кола: хлопчики та дівчата;
- шикування парами;
- кольорове півколо;
- велике різнокольорове коло (*збільшити, зменшити*).

Півник: от і прийшов час прощатися! Дякуємо вам, друзі!

Педагог. Діти, сьогодні всім було цікаво і весело. Пригадайте з ким ми познайомились? (*Вихованці відповідають*) Яка музика допомогла нам покликати півника? (*Вихованці відповідають*)

- Що вам на занятті сподобалося більш за все? Яку казочку ми пригадали. (*Вихованці відповідають*)

- З якими лісовими тваринками познайомили Котика та Півника? (*вихованці відповідають*) Я вам дуже дякую! Сьогодні ви слухняні, радісні, грайливі! Ви лише подивіться, у будиночку Котик та Півник залишили для вас подарунки! Педагог роздає подарунки від Котика та Півника.

Діти щасливі покидають музичну залу.

УКРАЇНЦІ МИ МАЛЕНЬКІ – УКРАЇНА НАША НЕНЬКА

(виховний захід)

Мета: збагачення знань вихованців про рідну державу – Україну, розвиток творчих здібностей, зв'язного мовлення, логічного мислення, виховання патріотичних почуттів та гордості за свій народ, рідну Україну.

Завдання:

- поглибити знання дітей про державні символи, українську мову, український національний одяг;
- розширити знання про природу рідного краю, довкілля, ознаки осені;
- виховувати вміння цінувати дружні, доброзичливі взаємини, емоційно відгукуватися на колективну гру.

Демонстраційний матеріал: мультимедійний проектор, ноутбук, державні символи України (Прапор, Тризуб, Гімн України), мультфільм «Твоя країна – Україна», світлодіодна свічка на батарейках, карта України, ляльки (хлопчик і дівчинка) в українських костюмах, віночок до гри, малюнки дерев (береза, дуб, каштан, клен, горобина).

Роздатковий матеріал: листочки до дидактичної гри «З якого дерева листочок?».

Хід заняття:

I. Вступ. *Діти заходять до зали і вітаються*

Педагог.

Доброго ранку, мої малята,
Дуже рада вас вітати.
Наберемо в долоньки сміху
Кинемо всім гостям на віху.
Нашорошимо наші вуха,
Щоб могли уважно слухати.
І поплескаємо завзято
Та й почнемо наше свято.

А заняття в нас сьогодні незвичайне і дуже цікаве.

II. Основна частина.

Педагог. Сьогодні любі діти, ми з вами будемо розмовляти про Україну. Про теплий, рідний, любий дім і вишиваночки у нім.

- -А скажіть мені, малята, як називається наша Батьківщина? (*Наша Батьківщина називається Україна*)
- -Так, діти, і сьогодні я хочу, щоб ми з вами запалили свічку, яка буде символом любові до нашої Батьківщини. І в ваших сердечках нехай запалає маленький вогник гордості за те, що ви українці. Я хочу, щоб ви, любі діти, цей вогник пронесли через усе своє життя. Тож будьте чесні, горді, розумні, любіть свою Батьківщину.
- -А що для вас означає Батьківщина ви зараз і розкажете.

Діти стають в коло, педагог передає світлодіодну свічку, і кожна дитина каже слова і передає свічку далі)

1. Батьківщина – це ліс осінній.
2. Це домівка моя, й садочок.
3. І гаряче сонячне коло.
4. Батьківщина – це труд і свято.
5. Батьківщина – це мама й тато.
6. Це мої найкращі друзі. (*педагог забирає свічку*)

Педагог. Дякую, дітки, дуже гарно сказали про нашу Батьківщину. Наша свічка буде з нами на занятті, а вас я прошу сідати.

-Скажіть мені, будь ласка, як називають людей, які живуть в Україні? (*українці*). Тож ми з вами? (*всі-українці*). Молодці, малята.

-А якою мовою розмовляють українці? (*українці розмовляють українською мовою*). А якими словами можна описати нашу рідну українську мову?

- 1-а дитина.** наша мова барвиста;
- 2-а дитина.** наша мова солов'їна;
- 3-а дитина.** наша мова лагідна;
- 4-а дитина.** наша мова співуча.

Педагог. Так, діти, наша мова найкраща у світі, вона є державною. Наша Україна має державні символи (*педагог показує Герб*).

Державний Герб – це символ влади. В основу сучасного Герба покладено давній золотий тризуб на синьому тлі. (*Дитина читає вірш про Герб*).

Тризуб — немов сім'я єдина,
Де тато, мама і дитина.
Живуть у мирі і любові
В Україні вольній новій.

Державний Прапор України (*педагог показує прапор*) синьо-жовтого кольору. Синій колір – це колір чистого мирного неба. Жовтий колір – це колір

пшеничної ниви, колір хліба, зерна, це і колір сонечка. Адже без його теплого проміння не дозрів би врожай, не було б хліба. *(вірш читає дитина):*

Має колір жовто-синій.
І повинен кожен знати,
Як два кольори єднати:
Синє небо – верхня смуга,
Жовте поле – нижня смуга.

Державний Гімн – це урочиста пісня, символ нашої державної єдності. Для Гімну України написані слова, які виражають найсердечніші думки і прагнення нашого народу, і слухати його потрібно, стоячи. Встаньте, будь ласка *(звучить Гімн України у запису) Діти слухають, стоячи.*

– В Україні є багато мальовничих сіл та великих міст, а одне місто найголовніше – це столиця. Як називається столиця нашої України?

(місто Київ). Хто покаже на карті нашу столицю? *(дитина показує на карті).*

Педагог. Дітки, подивіться, до нас завітали гості, їх звати Оленка і Тарасик *(ляльки в українському вбранні)* Давайте подивимось на наших українців і розкажемо, як вони одягнені. В що одягнена дівчинка Оленка? *(сорочка-вишиванка, спідничка, на голові віночок, на шії намисто, на ногах чобітки).* А в що одягнений хлопчик Тарасик? *(сорочка-вишиванка, шаровари, пояс, шапка, чобітки).*

Молодці, вірно. Наші Оленка і Тарасик у національних костюмах. Наш національний одяг складається із сорочки-вишиванки, спіднички та фартушка. Сорочка біла, біля комірця та на рукавах вишита переважно червоними та чорними нитками. На сорочках найчастіше вишивали квіти, листочки, різні геометричні орнаменти. До дівочого українського костюму належить вінок, який виготовлений із штучних квітів. У ньому квіти маку, мальви, ромашки, барвінку. Вінок барвистий, яскравий. До віночка чіпляли різнокольорові стрічки – червоні, рожеві, блакитні, зелені, жовті. Українське національне взуття – це чобітки. Чобітки для дівчат – червоні з маленькими підборами. Наше українське вбрання не тільки красиве, але і зручне, і просте. Воно підкреслює вроду української дівчини, відвагу і силу козака. Раніше тане вбрання носили щодня, дівчата замість вінка просто пов'язували на голову стрічку. Зараз ми вдягаємо національні костюми на свята або ж для зустрічі дорогих гостей з хлібом-сіллю. От таке наше красиве українське вбрання.

Педагог. А зараз давайте трохи відпочинемо, розігнемось і зробимо фізхвилинку.

Фізхвилинка

Маленькі наші ніжки
Та добре знають путь.
На службу Україні
Як виростуть ідуть.

(крокують по колу)

Маленькі наші ручки
Та кріпнуть, та ростуть.
На службу Україні
Всю працю віддадуть.

(піднімають руки до плечей, вгору, до плечей вниз)

Дитячі в нас сердечка
Та щирі почуття.

(праву руку кладуть до грудей на ліву сторону)

Любити Україну
Ми будемо все життя.

(підняти руки вгору)

Педагог. Оленко та Тарасик приготували для вас сюрприз. Це мультфільм про нашу Батьківщину. *(діти дивляться мультфільм «Твоя країна – Україна»)*

Педагог. Діти, Оленка та Тарасик хочуть залишитись на занятті. І приготували для вас завдання. Ось які гарні листочки вони принесли і хочуть, щоб ми з ними пограли. Але спочатку треба відгадати загадку. Ось послухайте яку:

«Голі поля, мокне земля.

Дощ поливає, коли це буває?» *(Восени).*

– Правильно восени. А як ми можемо дізнатись, що вже прийшла осінь. Назвіть ознаки осені. *(Холодно, йдуть дощі, опадає листя, жовтіє трава, відлітають птахи).* Назвіть осінні місяці *(Вересень, жовтень, листопад).* Діти, природа України – багата та різноманітна. У нас є степи й густі ліси, моря і великі гори, річки і озера. На просторах нашої Батьківщини росте багато видів цілющих рослин, водиться велика кількість тварин. Змінюються пори року – і кожна з них дарує нам особливу красу. Щоб краса української природи не збідніла, ми всі маємо піклуватися про неї – висаджувати нові деревця, берегти цілющі трави, і просто – не смітити. Лише тоді навколишній світ буде приносити радість нам і наступним поколінням.

Ви знаєте пори року, а з якого дерева листочки, знаєте? Пограємо в дидактичну гру «З якого дерева листочок?»

(педагог розповідає дітям, що подув сильний вітер і з дерев упали листочки і перемішались. Поки лунає музика, діти бігають навколо листочків. Коли музика затихає, діти зупиняються біля будь-якого листочка і називають з якого він дерева. Пояснити свій вибір (у мене листочок з клена – кленовий листочок).

Клен

Береза

Дуб

Каштан

Горобина

Педагог. Молодці, знаєте з якого дерева листочки. А скільки всього дерев? *(всього п'ять)*, а чому дерева скидають листочки восени?

Ой, навіщо мені листя,

(піднімають плечі)

Коли вже іде зима,

(махаять руками ніби замітають)

Коли холодно вже стало

(складають руки навхрест, удають що холодно)

І пташок ніде нема.

(махаять руками, як крильцями)

Краще скину я листочки

(показують, як падають листочки з дерева)

І тихесенько засну.

Буду спати, буду ждати

(вдають, ніби сплять)

Сонце, радість і весну.

(плескають у долоні)

Педагог. Молодці, справились з усіма завданнями. А Оленка і Тарасик ще принесли нам ось такий гарний віночок і пропонують пограти, пограємо? ***(проводиться гра «Віночок»)*** **Правила гри такі:** *поки буде звучати музика, ми будемо передавати віночок по колу. Коли музика зупиниться, в кого віночок буде в руках, той виходить на серединку і запрошує собі хлопчика чи дівчинку, одягне дівчинці віночок і затанцює веселий таночок.*

III. Підсумок заняття.

Педагог. Що ви запам'ятали про нашу країну? Про які символи ви сьогодні дізналися? Як називається урочиста пісня нашої держави? Чи

подобається вам природа нашої країни? Що необхідно робити, щоб природа не збідніла? (відповіді дітей).

Молодці, діти, ви справжні маленькі українці, які люблять свою Батьківщину, і вогник цієї любові збережіть на все своє життя.

Дякую. До нової зустрічі.

Приймак В.А.

керівник гуртка «Казкова англійська»

ВСІ ПРОФЕСІЇ ВАЖЛИВІ І ПОТРІБНІ

(виховний захід)

Мета: поглиблення знань вихованців про різні професії, вдосконалення діалогічного та монологічного мовлення, розвиток творчих здібностей, виховання шанобливого ставлення до людської праці, доброзичливого ставлення один до одного.

Завдання:

- учити малят виробляти прогностичну оцінку результатів трудової діяльності, покращувати навички логічного та асоціативного мислення;
- закріпити знання дітей про інструменти та матеріали, які необхідні людині певної професії, вчити дітей уважно слухати;
- розвивати вміння віддавати перевагу певним видам діяльності, формам активності, отримувати задоволення від спільної праці;
- виховувати допитливість у дітей, інтересу до діяльності дорослих.

Обладнання: лісовичок Кузя, загадки про професії на ІКТ, мовна гра «Хто що робить?», індивідуальні картки, відео «Види професій» (Jobs Song for Kids. What Do You Do? Occupations. Kindergarten, Preschool, ESL), картки – пазли про професії.

Хід заняття:

I. Організаційний момент (*Дзвенить дзвоник*). Заходять вихованці.

Педагог.

Дружно візьмемось за руки
І приступимо до науки
Раз, два, три, чотири, п'ять –
Хочемо все на світі знати!

II. Основана частина

Мовленнєва гра «Назви професію»

Педагог. Діти, а тепер пограємо в гру. Я називатиму дію, а ви – професію.

- Лікує... лікар
- Будує... –будівельник
- Продає... –продавець
- Готує... –кухар
- Навчає... –вчитель
- Прибирає... –прибиральниця
- Малює... –художник
- Гасить... –пожежник
- Шие... –швачка
- Виховує... –вихователь

(Стук у двері).

Педагог. Добрий день. Ти хто? *(Лісовичок Кузя).*

Діти, сьогодні у нас в гостях лісовичок Кузя. Все своє життя він прожив у дрімучому лісі. А ось тепер вирішив перебратися до міста, бо йому сказали, що в місті жити і зручніше, і цікавіше. Але ви, діти, повинні допомогти лісовичку зорієнтуватися в новій обстановці – адже тут для нього все незнайоме, невідоме і навіть трохи лякає його.

Глянув Кузя на себе в дзеркало і засмутився.

Лісовичок Кузя. Як же я заріс. Де ж мені підстригтися, зачіску гарну зробити?

Діти. (Піти до перукарні, щоб перукар зробив зачіску).

Лісовичок Кузя. Я ще хочу навчитися читати і писати.

Педагог. Куди Кузі потрібно записатися?

Діти. (Записатися до школи, щоб вчитель навчив читати і писати).

Лісовичок Кузя. А куди мені потрібно звернутися, коли я часом захворію?

Діти. (Коли людина захворіла, звертаємось до лікаря, щоб він полікував).

Лісовичок Кузя. Але ж весь час не можна працювати, я хочу ще десь розважатися. Куди мені можна сходити?

Діти. (До кінотеатру – переглянути мультфільми та кіно, де грають ролі артисти; до театру, де ставлять вистави актори).

Лісовик Кузя. А щоб почитати книги?

Діти. (Потрібно піти в бібліотеку, обрати книги, а бібліотекар запише тебе як читача).

Педагог. Діти, бачите, скільки багато запитань у лісовичка, йому потрібно багато чого навчитися. Отже, давайте його запросимо до країни Майстрів.

Музично-ритмічна гра

Їхав потяг через групу
Чух-чух, чух-чух-чух!
І вагончиками стукав:
Тук-тук, тук, тук, тук!
Раптом потяг зупинився:
Т-с-с-с-с-с
І вагончики відчепились:
Кш-ш-ш-ш-ш

Педагог. Отже, ми прибули до Країни Майстрів, але щоб пройти далі, потрібно пригадати мудрі народні вислови про працю, хто розкаже? Діти розповідають прислів'я. *Прислів'я дітей:*

- Хто не працює, той не їсть.
- Бджілка мала, а й та працює.
- Праця людину годує, а лінь марнує.
- Руки людини – найбільший скарб.
- Силою не хвались, краще трудись.
- На дерева дивись як родить, а на людину – як робить.
- Діло майстра величає.
- Діло майстра боїться.
- Любиш їздити, люби і санчата возити.
- Без труда не зловиш і рибки.

(Звучить чарівна музика).

Педагог. Отже, ми в Країні Майстрів.

Педагог. Діти, а які ви знаєте професії?

(Діти називають професії).

Педагог. І зараз ми перевіримо ваші знання про них і навчимо Кузю.

Відео «Види професій» (Jobs Song for Kids. What Do You Do? Occupations. Kindergarten, Preschool, ESL)

(праля, прибиральниця, швачка, кухар, вихователь, мама)

(Діти дивляться відео. А на столі викладені картинки із зображенням професій. Діти мають підібрати відповідні матеріали, прилади або інструменти, які потрібні для роботи людям різних професій).

Педагог. Отже, діти, всі професії важливі і потрібні. Тому треба вчитися робити все, із повагою ставитися до інших, цінувати їх працю. Бачиш, лісовичок, як багато всього знають діти.

Малята, а Кузя нам приготував щось цікаве. Ось конверт із завданням. Середні діти мають скласти із частин цілу картинку і відгадати професію. А старші діти підібрати, що кому потрібно для роботи.

Педагог. (*Перевіряє правильність виконання завдань дітьми*).

III. Підбиття підсумків.

Педагог. Діти, то що ж таке професія? *Діти*. Професія – це праця людини.

Так, праця – це основа людського життя. Тому так багато існує різних професій. Кожна людина обирає її за своїм інтересом.

Лісовичок Кузя. Діти, я вам дуже вдячний. Я дізнався багато цікавого. І хочу поділитися новинами зі своїми друзями. Тому я поспішаю до них. До побачення.

Діти. До побачення. Приходь до нас ще.

Педагог. На цьому, малята, подорож до Країни Майстрів закінчується, час повертатися. До нових зустрічей

Ратинська І.В.

керівник гуртка «Карамельки»

КАЗКА В ГОСТІ ЗАВІТАЛА

(виховний захід)

Мета: систематизація знань вихованців про українські народні казки, активізація мовленнєвої творчості дітей, розвиток пізнавальної творчості, фантазії, виховання національно-патріотичних цінностей;

Завдання:

- підтримувати цікавість до дитячої фольклорної творчості,
- залучення вихованців до активної участі у розвагах національного характеру;
- розвиток та удосконалення фізичних якостей (координації рухів, спритності, гнучкості та швидкості);
- розвивати дрібну моторику рук;
- формувати навички конструювання моделей з конструктора LEGO DUPLO за уявою, за схемами;
- прищеплення естетичного смаку;
- залучення до здорового способу життя;
- виховувати вміння знаходити вихід із складних ситуацій, терплячість, посидючість, пізнавальний інтерес, потребу у спільній роботі.

Обладнання: книга форматом А-3, набір чорно-білих ілюстрацій до українських народних казок (за кількістю гуртківців); набір пазлів до казок «Ріпка», «Івасик Телесик», «Колосок»; ілюстрації до народних казок; набір схем з конструктора LEGO DUPL до гри «Квіти українського віночка»; мультимедійна дошка, відео презентація «Український віночок», 2 обруча; тканина синього кольору, цеглинки LEGO DUPL різних кольорів; ноутбук, магнітофон, аудіо записи пісень, музики.

Хід заняття:

Під музику діти заходять у музичну залу.

I. Вступна частина

Педагог.

Ось послухайте, діти, мою казку:

По лісочку бігла мишка,

У торбинці несла книжку,

Об пеньок зачепилась –

І книжка загубилась.

Книжка ця – не проста,

Бо в ній казка чарівна!

- Діти, ви любите казки? Давайте пригадаємо, які бувають казки?

Дидактична гра “Підкажи слово”

Якщо в казці є чудо, то вона ...(*чудова*)

Якщо в казці є загадка, то вона...(*загадкова*)

Якщо в казці є мудрість, то вона ...(*мудра*)

Якщо в казці є дива, то вона ...(*дивовижна*)

Якщо в казці є добро, то вона...(*добра*)

II. Основна частина

Педагог. Сідайте зручненько – розкриваємо книгу казок!

Найдавніші казки – це народні казки. Як ви гадаєте, чому? (*Народні – складені народом; авторські мають конкретного автора*)

- Хто є героями казок? (*Героями можуть бути люди, звірі та фантастичні істоти*) - Якими словами найчастіше починаються казки? (*Жили-були, в одному царстві...*) Так, початок у всіх казках дуже схожий і називається він «зачин». Крім зачину є основна частина, в якій викладається зміст казки, відбуваються якісь події. Є ще «кінцівка», яка теж майже у всіх казках подібна.

- Пригадайте, як закінчуються казки? (*«От і казочці кінець, а хто слухав – молодець!», «От вам казка, а мені бубличків в`язка...», «І стали вони жити-поживати та добро наживати», «І зажили вони дружно і щасливо...»*)

Педагог. Пригадайте героїв народних українських казок і підберіть протилежні за значенням слова так, щоб риси характеру відповідали казковим героям

Гра «Антоніми у казках»

Мета: розвивати у дітей мислення, увагу, уяву та вчити знаходити протилежні за значенням слова, впізнаючи назви казок.

Коза не правдива, а ...(*брехлива*)

Півник не ледачий, а ...(*працьовитий*)

Рак не боязкий, а ... (*сміливий*)

Ведмідь не маленький, а ...(*великий*)

Дід не молодий, а ...(*старий*)

Мишенята не сумні, а...(*веселі*)

Лисичка не щира, а...(*хитра*)

Педагог. Я гортала сторінки книжки і знайшла телеграми з казок. Хто з казкових героїв міг надіслати цю телеграму. Назвіть з якої він казки.

Гра «Хто з казкових героїв міг надіслати такі телеграми?»

Мета: розвивати у дітей мислення, увагу, уяву; закріплювати знання дітьми відомих казок.

1. «Зварив борщ. Приходь, кумонько, в гості». (*Журавель, «Лисичка і журавель».*)

2. «Прогнали з хатинки. Немає де жити. Допоможіть.» (*Коза, «Коза-Дереза».*)

3. «Настигла ніч мене в дорозі. Пустіть переночувати» (*Лисичка, «Лисичка-сестричка».*)

4. «Пиріжків напik. Запрошую до столу.» (*Півник, «Півник і двоє мишенят».*)

Пальчикова гімнастика

Їде Вовк возом,

Каже: - Я підвезти можу

Лисичку – сестричку,

Мишку – невеличку,

Ведмедя товстоп`ятого,

Ще й Зайчика вухатого.

Педагог.

Ця книжка листочки зберігає

Але переплутані картинки має.

Ви картинки поскладайте,

І з героями пограйте!

Керівник. Тоді збираємо з пазів першу сторінку (діти викладають з частин сторінку з зображенням казки «Колосок», відгадують казку і називають її героїв). Так це казка «Колосок». Перша сторінка готова, слухайте завдання:

З мишенятами без вагання, без зупинки

Починаємо розминку!

Ходьба:- звичайна (10 с);- на носках (20 с); -на п'ятках (20с);

- ходьба з випадами (20с);

- ходьба звичайна (10с); з високим підніманням колін (10с);

- у напівприсяді (20с).

Біг: - звичайний (10с); - боковий галоп (20с); - з високим підніманням колін (10с); - змієюю (10с);- заспокійлива ходьба (10с);- вправи на дихання (10с)

Перешикування:- з однієї колони в чотири, через центр двійками та четвірками.

Дихальна вправа «Півень» - стати прямо, ноги нарідно, руки опустити. Підняти руки в сторони, а потім плескати ними по стегнах. Видихаючи, промовляти «ку-ку-рі-ку». Повторити 5, 6 разів.

Педагог. Перша сторінка книги готова, тепер збираємо з пазів другу сторінку (діти викладають з частин (пазлів) сторінку з зображенням казки «Івасик Телесик», відгадують казку і називають її героїв).

Педагог. Так, це казка «Івасик Телесик». Друга сторінка теж готова, ви потрапили до Івасика Телесика в гості? Як же до нього дістатися - річка розлилася (*тканина синього кольору*). В мене є чарівні, казкові човники (гімнастичні обручі), в яких ви переплинете через річку на інший беріг. Готові?!

Рухлива гра «Чарівні човники» (*переправа на другий беріг річки*)

Мета: удосконалювати навички ходьби та бігу; розвивати вміння узгоджувати свої рухи з рухами інших. **Хід гри**

Діти шикуються у дві команди, перші гравці отримують від керівника гімнастичні обручі. Гравець швидко біжить до своєї команди «забирає в човник» наступного гравця і переправляє його на протилежний беріг. Перший гравець залишається, а другий з «човником» біжить по наступного гравця. За кожним разом один гравець залишається. І так до останнього гравця. Перемагає та команда, яка першою переправиться через річку.

Керівник. Через річку переправилися, а Івасик Телесик пропонує вам поплавати, чи згодні? **Рухлива гра «Купання у веселих хвилях»**

Мета: удосконалювати навички швидкого бігу; розвивати швидкість і спритність. **Хід гри** «Веселі хвили» - це імпровізована річка виготовлена з тканини. Під музику керівник з помічником беруть тканину за 4 кінці і виконують рухи руками так, щоб тканина піднімалась у вигляді «купола» над головами дітей. Діти в цей час швидко перебігають на другий кінець зали. Повторюється 4-5 раз.

Педагог. І друга сторінка книги готова, тоді збираємо з пазів третю сторінку (діти викладають з частин (пазлів) сторінку з зображенням казки «Ріпка», відгадують казку і називають її героїв). – Давайте розглянемо одяг героїв казки. Як вдягнений дід, бабуся, онучка? (закріплення назв українського народного одягу). Ось дідусь і бабуся з казки «Ріпка» дуже просять зібрати віночок для своєї онучки.

- Впораємося? Тоді давайте пригадаємо, в чому краса українського віночку? (в квітах). Дідусь з бабусяю вам допоможуть, сідайте на стільці і переглянемо відео підказку. (перегляд презентації «Український віночок»)

Педагог. Дід з бабусяю передають вам конструктор LEGO DUPL для квітів і підказочки – схеми квітів, тож приймайтеся за роботу.

Індивідуальна робота з конструювання «Квіти українського віночка»
(за бажанням і за схемами)

Аналіз побудованих конструкцій:

- які квіти ви сконструювали?
- якого кольору цеглинки використали?

Педагог. Ваші квіти викладайте на килимі, в центрі музичної зали у формі віночка. Діти, а чим ще прикрашаються вінки, чого нема у нашого віночка? (стрічками). Так, в народі є повір'я: стрічки беруть волосся від чужих очей. Тому й робили стрічки довгі, щоб вони закривали дівочу косу. Стрічки бувають різного кольору, а допоможе нам дізнатися, яку за кольором стрічку буде кожен викладати, «**Чарівний мішечок**» (діти по черзі дістають з мішечка цеглинку LEGO (коричневого, жовтого, зеленого, синього, блакитного, оранжевого, червоного, рожевого кольору) і викладають лінії – стрічки відповідного кольору, керівник слідкує, щоб стрічки були розташовані на однаковій відстані одна від одної, в усі напрямки від вінка, бажано по всій формі вінка)

Педагог. Ось і зібрали ми віночок зі стрічками для онучки. Тож давайте з нашим віночком пограємо! **Рухлива гра «Переступи через стрічку»**

Мета: удосконалювати навички: ходьба по колу, біг в різних напрямках, стрибки на обох ногах з перешкодами; виховувати увагу, спритність, вміння діяти за сигналом; розвивати навички співвідносити рухи з темпом музики.

Хід гри Під музику гравці починають рухатися по колу, відповідно до темпу музики, гравці рухаються по колу простим кроком, боковим кроком, навшпиньках, піднімаючи коліна, стрибками на обох ногах, легким бігом, галопом. Коли музика вимикається гравці змінюють напрямок руху.

Педагог.

Візьміть з «**Чарівного мішечка**» по 2 цеглинки і продовжуємо грати.

Рухавка з конструктором LEGO DUPL

Кубик Лего непростий
Він маленький, чарівненький.
Ось цеглиночку візьмемо
На голівку покладемо.
Всі присядемо гарненько,
Щоб не впала – потихеньку,
Обережненько встаємо,
І у руки знов візьмемо,
Покладемо на підлогу,
Самі вирушим по колу.
Біля іншої – зупинка,
Знов до рук візьмемо цеглинку,
Між долонями стискаємо,
І навколо повертаємо.
З нею весело стрибати,
Можна в схованки пограти...
Ще малюнок намалюємо І сусіду подаруємо.
Лего в руки ми візьмемо,
І на місце повернемо!

(складають конструктор у мішечок)

III. Заключна частина

Педагог. Молодці, малята, впоралися із завданнями казкових героїв. А що сьогодні сподобалося вам найбільше? Що було цікавим, новим для вас?
(відповіді вихованців)

Педагог. Діти, у нашій книзі є багато сторінок з героями казок, але вони всі чорно-білі. Оберіть, за бажанням, собі сторінку і вдома з батьками розфарбуйте і прикрасьте на свій смак. Тоді, як всі сторінки, повернуться до книги, наша книга не закінчиться – ми будемо доповнювати її новими сторінками – новими казками!

На добру зустріч! *(діти під музику виходять з музичної зали)*

УКРАЇНЦІ МИ МАЛЕНЬКІ

(виховний захід)

Мета: збагачення знань вихованців про особливості українського національного одягу; розвиток творчих здібностей, виховання почуттів патріотизму та шанобливого ставлення до традицій українського народу, національного одягу.

Завдання:

- формувати уявлення про те, що вишиванка — це сімейний оберіг;
- знайомити з вишиванням як одним із видів українського декоративно-прикладного мистецтва, орнаментами вишиванок;
- розвивати зв'язне мовлення, учити бачити спільне і відмінне в одязі хлопчиків і дівчат;
- вправляти у прикрашанні одягу готовими елементами української вишивки; сприяти розвитку інтересу до вишиванки як невід'ємного елемента національного вбрання;
- розвивати вміння виразно рухатися відповідно до характеру музики; музично-ритмічної координацію, почуття ритму;
- розвивати пам'ять, уяву, критичне мислення;

Попередня робота: бесіда з дітьми про народні символи України, читання віршів, вивчення прислів'їв про українські народні символи, обереги.

Обладнання: картки з зображеннями українського національного одягу для хлопчика і дівчинки; площинні готові форми - «сорочки», вирізані форми для викладання і аплікації українського орнаменту (за кількістю гуртківців), презентація «Український національний одяг минуле і сучасне», «Вишиванка – вишиваночка»; магнітофон; мультимедійна дошка.

Хід заходу

І. Вступ

Діти під музику заходять до музичної зали. Промовляють вітання.

Педагог.

Доброго ранку! Доброго дня!
Хай плещуть долоньки,
Хай тупають ніжки.
Працюють голівки,

І сяють усмішки.

Доброго ранку! Доброго дня!

Бажаєте ви. Бажаю вам я!

II. Основна частина.

Педагог. Діти, сьогодні ми говоритимемо про одяг.

Дидактична гра: «Одяг – добре, одяг – погано»

- Як, на вашу думку, чи потрібен людям одяг і навіщо? (*одяг зігріває, охолоджує, захищає, прикрашає, рятує, лікує, надихає*).
- А як ви вважаєте, чому мати одяг погано? (*на одяг витрачається багато грошей, він рветься, забруднюється, мнеться, старіє, виходить із моди і стає великим або малим, він займає багато місця*.)
- Так, правильно, одяг нас зігріває в холодну погоду, а в спеку захищає від сонця, прикрашає нас. Поглянувши на одяг, можна визначити, який настрій має людина. Одяг буває різним: **звичайним, святковим, національним**.
- У що ми зараз одягнені? (*у звичайний одяг*) Розкажіть про нього.

Гра «Розкажи про свій одяг»

Мета: вчити називати елементи повсякденного одягу та складати описові розповіді про одяг.

Хід гри.

Педагог бере до рук м'яч і каже: «*Я сьогодні одягнена...*». Далі описує свій одяг і передає м'яч наступній дитині. «*А ти в що одягнений?*». Діти складають невеличку описову розповідь.

Педагог. Пропоную вам розповісти, як треба поводитись з одягом, а допоможе нам в цьому **гра «Закінчи речення»**.

Дидактична гра «Закінчи речення»

- Прокинувшись вранці одяг треба.. *(вдягнути)*.
- Готуючись до сну одяг потрібно.. *(зняти, скласти, повісити)*.
- Якщо на одязі є гудзики, їх треба.. *(застібнути)*.
- Щоб зняти одяг гудзики треба .. *(розстібнути)*.
- Якщо є пояс або шнурочки, їх треба .. *(зав'язати)*.
- Щоб зняти взуття, шнурочки треба.. *(розв'язати)*.
- Щоб одяг нам довше слугував, за ним треба...*(доглядати)*, його потрібно ...*(берегти)*.
- Якщо одяг забруднився, його треба.. *(почистити, попрати)*.
- Якщо одяг зім'явся, його треба .. *(попрасувати)*.

- Якщо відірвався гудзик, його треба .. *(пришити)*.
- Якщо одяг вже малий і потрібен новий, його потрібно ... *(купити)*.
- Якщо одяг порвався його треба .. *(зшити)*.

Педагог. Зшити можна, а як дірка завелика краще поставити латку. Ось зараз і залатаємо ваш одяг. **Народна гра «Латка»**

Мета: удосконалювати навички бігу; виховувати витримку, кмітливість та орієнтування в просторі.

Правила гри: - Давайте гратися в «Латки». І одразу ж торкається долонею плеча чи спини сусіда. Тікає, примовляючи:

Латка-битка, шовкова нитка,

на мені не була, на тобі згнила! Побитий переслідує втікача, але не промине полатати і кожного іншого, хто потрапить під руку. Ударивши, говорить: **латка**. Полатаний в свою чергу намагається передати латку третьому. Якщо не вдається, повертає її тому, хто його побив.

Педагог. Діти, запрошую вас здійснити подорож до історичного минулого нашого народу. Сьогодні ми продовжимо розмову про українське народне вбрання, яке носили наші прадіди та прабабусі. Перед вами картки з жіночим і чоловічим одягом, взуттям та елементами вбрання, пропоную вам уважно розглянути та розібрати, що належить дівчині Оксані і що належить хлопцю Богдану.

Гра «Вдягни українця та україночку»

Мета: продовжувати збагачувати знання дітей про особливості національного одягу, бачити спільне та відмінне в національному одязі хлопчиків та дівчат.

Педагог. Розібрали картки, а тепер назвіть речі, які полюбляє Оксана. І речі, які належать Богдану. Зіграємо в гру «Яка, який, яке?», я показую картку – а ви називаєте і відповідаєте на питання яке? який? або яка?

українська сорочка (*вишита, тоненька, біла, лляна*)

українські шаровари (*широкі, червоні, просторі, великі, шовкові*)

українська спідничка (*невеличка, яскрава, синя, пряма, вишита, шерстяна*)

український пояс (*чоловічий, широкий, міцний, довгий*)

український фартушок (*новий, зручний, вишитий, бавовняний*)

українські чобітки (*червоні, чорні, міцні, високі, невисокі, зручні, шкіряні*)

український віночок (*різнокольоровий, гарний, квітучий, новий, барвистий*)

українська шапка (*невеличка, яскрава, хутряна*)

українська хустка (*барвиста, велика, яскрава, шерстяна*)

українське намисто (*червоне, красиве, жіноче, скляне*)

Педагог. Назвіть, будь ласка, одяг який носили як дівчата, так і хлопці? (*вишита сорочка*) Пропоную вам послухати легенду про вишиванку.

Легенда про вишиванку

Давно був час, коли люди на землі почали вмирати від хвороби, якої ніхто не знав. Втікали люди з сіл у ліси. Та за ними йшла хвороба, не жаліла ні старих, ні малих. Люди були в розпачі.

- Що робити? Як врятуватися самим і врятувати дітей від хвороби?

Та ніхто не знав, що відповісти. Аж ось невідомо звідки прийшла в село бабця старенька і сказала:

- Беріть білі святкові сорочки і маленькими хрестиками шийте на них зілля, що росте на нашій матінці-землі і дає нам здоров'я – мак, калину, мальву, ромашки, васильки і барвінок. Та шийте кругом – на рукавах, на грудях, на шії.

І носіть щодня, і будете здорові. Бо передасть вам те зілля здоров'я і силу – від землі, красу і вдачу – від квітів. Послухали люди стареньку...

З того часу відійшла хвороба за ліси і за моря і ніхто більше про неї не чув. А люди пам'ятають слова старенької і ходять у вишиванках. Носять цю красу і донині...

Педагог. Про що розповідається в легенді? *(про вишиванку)*

- Що таке вишиванка? *(це вишита біла сорочка)*
- Як її називають? *(оберегом)*
- Чому вишиванку називають оберегом? *(вишиванку називають оберегом тому, що з давніх часів вважалося, що вишиті на них символи можуть відганяти злих духів, захищати від нечистої сили).*
- Які частини сорочки вишивали? *(рукав, манжет, поділ, вставку, комір)*
- Чим вишивали вишиванки? *(різнокольоровими нитками)*
- Діти, а чи знаєте ви, що кожен колір має свою мову. Погляньте, які кольори зустрічаються на вишиванках і скільки раз *(керівник показує клубки різнокольорових ниток; розгортає клубки перед дітьми, пояснюючи значення кольорів).*

Педагог. Червоний колір означає символ любові і щирості *(розгортає червоний клубок поперек музичного залу, вихованці стоять уздовж залу)*

- синій колір – символ неба, сили і здоров'я;
- жовтий колір – символ сонця і хліба;
- зелений колір – символ життя, рослинного світу;
- чорний – символ землі-годувальниці і смутку;
- білий – символ чистоти й радості;

Педагог. Для гарної вишиванки і ниток не жаліє вишивальниця! А щоб взятися до роботи, треба сили набратися – давайте з нитками пограємо!

Танцювальна гра «Перескочи»

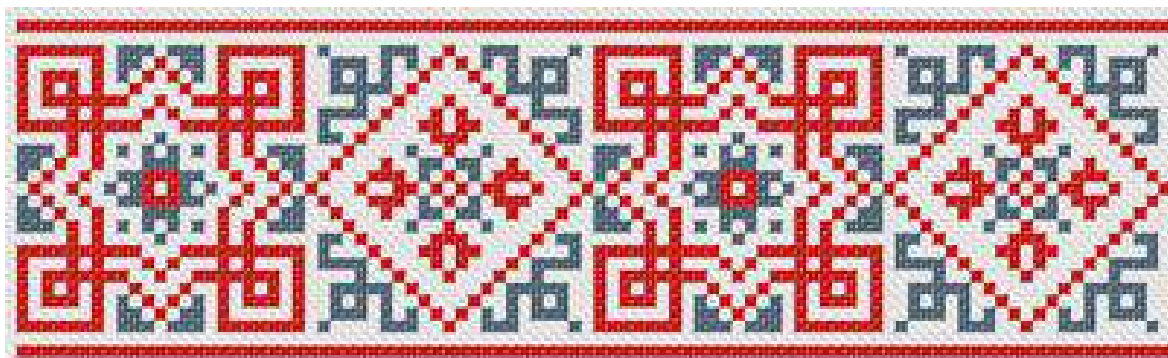
Мета: розвиток творчих здібностей, музично-ритмічної координації, уміння виразно рухатися відповідно до характеру музики.

Хід гри.

Діти переступають через нитки, слухаючи завдання керівника: простим, боковим, підскоками, стрибками на одній і обох ногах. В ході гри змінюється темп музики.

Педагог. А тепер пропоную розглянути, якими орнаментами прикрашали вишивальниця свої роботи *(показ презентації «Вишиванка-вишиваночка»)*. Зверніть, будь ласка, увагу на те, що орнаменти на вишиванках різні: геометричні та рослинні

- Що зображено на рослинних орнаментах? (квіти, пелюстки, листя, стебельця)
- Що зображено на геометричних орнаментах? (трикутники, квадрати, круги)

Педагог. Діти, і ми з вами спробуємо, як справжні майстрині, вишити вишиванки.

Пальчикова гімнастика «Вишиваночка»

Нитку в голку я вдіваю,

Рушничок я вишиваю,

Голка, голка покружляй

Вишиванку вишивай.

Музично - рухлива гра «Голка та нитка»

Мета: вчити узгоджувати свої дії під час спільних рухів, розвивати спритність, увагу та орієнтацію у просторі під час рухливої гри.

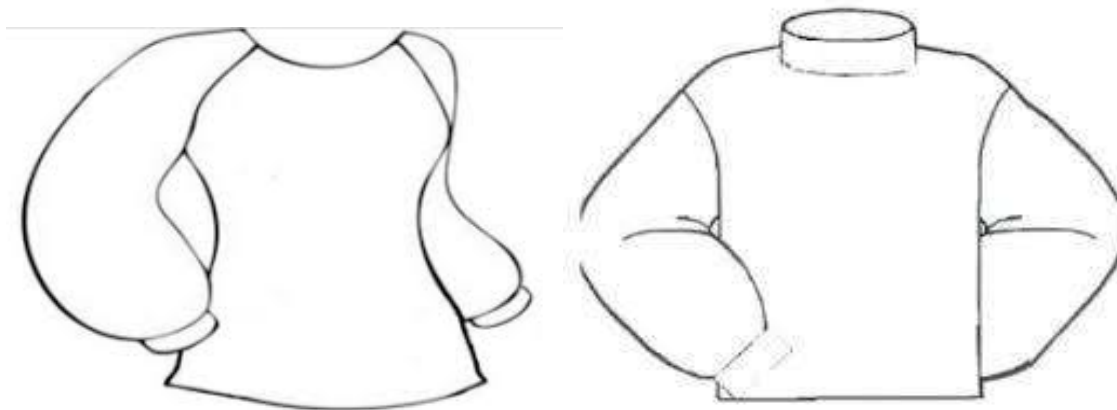
Хід гри:

Діти стають в шеренгу та кладуть руки на плечі сусіда попереду. Ведучий – “голка”, він вибирає напрям руху, вільно пересувається по музичній залі. Інші діти біжать за ним, намагаючись не розірвати ланцюжок. Якщо “нитка” рветься, “голкою” стає інший гравець. Перед початком гри гуртківці промовляють слова:

*Сюди-туди, голка,
Сюди-туди нитка,
Ось тут буде листя,
Ось тут буде квітка.*

Педагог. У наш час вишиті сорочки можна придбати не тільки в крамниці, на ярмарку, але й в інтернет-магазинах (*керівник показує дітям презентацію «Український національний одяг минуле і сучасне»*)

- Діти, вишита сорочка — це оберіг українського народу. Вона є великим захисником для людей. Від матері до дочки передавалися майстерність пошиття і оздоблення одягу. Пропоную вам створити власний орнамент української сорочки - вишиванки, обирайте для кого ви будете створювати вишиванку, які символи будуть в орнаментів.

Самостійна робота дітей «Вишиваночка моя».

Показ робіт і розповідь дітей: для кого вишиванка? Який орнамент? Де знадобиться?

III. Підсумок

Педагог. Отже, ми власноруч створили обереги, що захищатимуть нас від лиха та зла. Вишиванка – це святий оберіг. Зберігайте знання про українські вишиванки, шануйте, пам’ятайте історію рідної країни!

Педагог. Сьогодні, коли прийдете додому, запитайте у мами, бабусі, чи є у вашій сім’ї вишиті сорочки. Попросіть про них розповісти, а завтра поділіться з нами своїми розповідями.

До зустрічі.

Ратинська І.В.

керівник гуртка «Карамельки»

Ушаткіна О.Ю.

керівник гуртка «Чарівні фарби»

КОЗАЦЬКА СЛАВА НЕ ПОЛЯЖЕ, А ПРО СЕБЕ РОЗКАЖЕ

(виховний захід)

Мета: ознайомлення з історією українського козацтва, поглиблення знань про традиції українського народу, розвиток та удосконалення фізичних якостей, виховання національно - патріотичних цінностей;

Завдання:

- закріплення знань про символи України та кольори;
- удосконалення координації рухів, спритності, гнучкості та швидкості;
- залучення вихованців до активної участі у розвагах національного характеру;
- закріплення вмінь та навичок по створенню об'ємної аплікацій в техніці оригамі;
- прищеплення естетичного смаку;
- залучення до здорового способу життя.
- виховання інтересу до минулого країни;

Попередня робота: читання віршів та легенд про козаків, вивчення приказок та прислів'їв, перегляд мультфільмів.

Матеріал та обладнання: відео презентація «Козацька слава України», мультимедійна дошка, аудіо записи пісень, музики; обручі, канат, 2 великих м'ячі, 2 віночки, 2 відра, кольорові стрічки (за кількістю вихованців), гофрований папір жовтого, блакитного кольорів, клей, готові форми у вигляді сердець (за кількістю вихованців).

Хід заходу:

I. Вступна частина

*Під музичний супровід до зали заходять дівчатка з рушниками.
Виконується танок з рушниками.*

Педагог 1.

Добрий день вам, люди добрі!

Раді вас у нас вітати.

Щастя та добра бажати.

Педагог 2.

Хай, добрі люди, вам щастя буде,

Хай буде доля на все роздолля.

А до того літ пребагато на добро і злагоду

Хай не буде переводу козацькому роду!

II. Основна частина

Під козацький марш заходять хлопці, утворюють півколо.

Педагог 1. Любі гості!
Сьогодні в нас козацьке свято
Добре, що прийшли до нас
В цей осінній, гарний час.

Педагог 2. Ми роду козацького діти.
І сонце шле нам свій привіт,
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Педагог 1. Є бажання позмагатись,
Силу й спритність показати
І відвагу молодецьку,
Як це в козаків ведеться.

Педагог 2. Перш ніж силу показати,
Треба нам поміркувати,
Та про козаків все розказати!

Педагог 2. Запрошуємо всіх у історичну вітальню

Педагог 1. Предки – це люди, які жили до нас, наші родичі та земляки. Отже, наші предки, це козаки – сміливі та вільні люди, які боронили нашу землю від ворогів.

Перша серія слайдів (одяг, зовнішній вигляд, зброя козаків)

Педагог 1. Погляньте, як одягнений козак (у штани, сорочку, чоботи). Штани були дуже широкі та дозволяли козаку вільно і швидко рухатись. Такі штани називали **шаровари**. Щоб зшити такі шаровари, потрібно було багато тканини. Підперезані штани були широким, довгим поясом. Носили вишиту сорочку та жупан. Козаків було легко впізнати за зачісками, вони носили на голові такий чуб, який називається **оселедець**. Вважається, що оселедець або ще, як називали чуприна, символізувався з сонячним променем, знаком сонця. Але не всім козакам дозволялося носити чуприну, котра була своєрідною відзнакою лицарського стану. Чуприну (**оселедець**) просто так не можна було собі вистригти. Тільки після посвяти у козаки (після першого бою, першого морського походу та складних іспитів) дозволялося воїнові голити голову, залишаючи чуприну.

Зброя у запорожців була добра, вся оздоблена сріблом та золотом: ніж, спис, булава. Пістолі козаки носили за поясом, там же на ланцюжку висіла і

шабля. Козацька шабля була гостра, як бритва. Через плече носили торбинку з кулями та порохом.

Друга серія слайдів (житло, улюблені страви)

Педагог 2. Давайте ж з вами поглянемо, як же і де жили козаки.

Скрутно жилося українському народу під пануванням чужинців. Волелюбні люди не могли терпіти неволі. Вони кидали домівки, родини і тікали в степи за дніпровські пороги. Об'єднавшись, козаки відступили на острів Хортиця. Він знаходиться на славній р. Дніпро. Тут козаки і заснували Запорізьку Січ.

Цей острів був дуже гарний, було багато дерев, він нагадував ліс. Козаки охоче взяли за роботу, розчистили острів і частину огородили високими стовпами, які на кінцях були загострені (*частоколом*). Довкола площі були побудовані хатки, так звані «коші» (*з плетеними стінами*) або курені. В тих хатах козаки спали. Жили козаки на Запорізькій Січі в хатинках з очерету. Куренях. Усі козаки, що жили в курені харчувалися разом. Їли сушену рибу і печене м'ясо. Хліб пекли із пшеничної муки. Їсти варили тричі на день у мідних казанах. Починаючи їсти, молилися Богу.

Вони задовольнялися кашею, приготовленою з борошна, води та солі – ця страва називалась саламаха. Іншою повсякденною стравою для козаків була тетеря – суміш борошна, крупи та проса.

Третя серія слайдів (отамани козаків)

На чолі козацького війська стояв отаман. Поважний воїн, його команди слухали всі козаки, він був сильний, мудрий та виважений. Він уміло надавав накази, які виконували всі козаки.

Четверта серія слайдів («чайки»)

Наші козаки були першими, хто збудував перші човни, які татари називали «чайками». Козаки визволяли з татарської неволі своїх земляків, боронили свій народ від панів.

П'ята серія слайдів (дозвілля козаків)

В козаків багато часу минало в походах та боях. Вони вправно володіли воєнним мистецтвом, були сміливими та винахідливими. До майбутніх походів козаки дуже ретельно готувались. Козаки були відважні, сильні та дуже сміливі, а такими бути їм допомагав славний бойовий танець – ГОПАК.

Ось такі були козаки у Січі.

Педагог 1. Саме час нам, козачата, порозважатися, у різних іграх позмагатися.

Педагог 2. Козацькі забави розпочинаємо!

Педагог 1. Нам вже відомо, що козаки працьовиті люди, самі місто обороняли, самі садили городину, щоб себе прогодувати. Зараз продемонструйте свою майстерність.

Педагог 2. Ну що ж, давайте і ми сьогодні постараємося бути спритними, сміливими, кмітливими, як наші славні предки - козаки запорозькі. Покажіть, як козаки збирали врожай.

Рухлива гра - естафета "Збери урожай"

Мета:

- розвиток опорно-рухового апарату, зміцнення здоров'я вихованців;
- формування й удосконалення рухових вмінь і навичок в іграх-естафетах, рухливих іграх і основних рухах;
- закріплення умінь грати дружно, погоджуючи свої дії з діями інших.

Обладнання: обручі, кошики для овочів, макети овочів.

Хід гри

Всі діти діляться на 2 команди і шикуються в дві колони. На відстані 4-5 метрів від команд лежать обручі в яких розміщені «овочі». Біля кожної колони лежить кошик, куди треба зібрати «урожай». За командою, перші учасники біжать до обруча, беруть «овочі», оббігають обруч і повертаються назад. Перемагає команда, яка швидше всіх «збере врожай».

Педагог 1. Та ось і врожай збрали, і що за страви можна приготувати з цих овочів? *(відповіді дітей)*

Педагог 2. А кращої страви за український борщ не знайдеш. Овочі на нього збрали. Тоді за роботу, і приготуємо смачний борщ!

Педагог 2. Молодці козаки! Зварили так, щоб і не сирий був, і не перекипів.

Педагог 1. І врожай збрали, і їсти приготували, а тепер прийшов час пригадати легенди про козаків. Легенди – маленькі оповідання, в яких передається знання про історію народу, легенда - це не проста вигадка, адже вона бере свій початок з реальних подій.

Педагог 2. Тоді сідайте рівненько, слухайте уважненько!

ЛЕГЕНДА

Богданове джерело

У липні 1677 року з усіх боків обложило Чигирин сто двадцяти тисячне військо турків і татар. Не хліба колосились на березі Тясмину, то списи турецькі стирчали з ковили-трави. Іржали коні. Важко гупали гармати. Градом сипались кулі із турецьких рушниць. Ні вдень, ні вночі не втихав шум.

Минув тиждень. Є порох. Є сила. Є харчі. Але немає води. І тоді козаки вирішили на кам'яній горі довбати криницю. День, другий б'ють скелю. Іскриться камінь. Метр, другий, третій...

Раптом над фортецею з'явилась хмара. Метнулася блискавиця – і вдарила в гору. Прокотилося відлуння, немов залпом стріляли тисячі гармат... І сталося диво... Тріснула, розкололася скеля – і звідти бризнула прохолодна джерельна вода. *(звук води)*

Напоїли дітей козаки. Напоїли коней. Напилися і воїни – сили відразу потроїлися. Кинулися вони на військо Ібрагім-паші. І те змушене було тікати.

Минають віки, а джерело не висохло, не зміліло. Його в народі називають громобоем. І хто з нього нап'ється, той сили набереться. А найбільше – любові до рідного краю. Жебонить джерело. Довгий час над ним стояв дерев'яний зруб. Згодом криницю розширили. І тепер до джерела ведуть широкі гранітні сходи.

Педагог 1. Давайте і ми уявимо прозоре, чисте джерело, і щоб сила прибувала і у наших козаків, спробуємо напитися цілющої води *(діти розказують, імітуючи рухами слова промовлянки)*

«Під горою джерело»

*Під горою джерело,
Ми прийшли всі як годиться
Чиста, чиста в нім водиця.
Вона всіх нас напуває
Бо життєву силу має.*

Педагог 2. Цілюща вода додає сил хлопцям, а дівчатам дає вроду. У кожного козака був вірний друг – кінь, який завжди в бою виручить. Зараз наші козачата покажуть, які вони спритні вершники.

Педагог 1. Та це не всі завдання: треба ще стрічку донести до дівчат і пов'язати на вінок.

*Хлопці поспішайте,
У рядок ставайте,
Гру веселу починайте.*

Рухлива гра - естафета "Збери віночок»

Мета:

- закріплення вміння узгоджувати свої дії під час рухів на великому м'ячі,
- розвиток спритності, уваги та орієнтації у просторі під час рухливої гри.

Обладнання: 2 м'ячі-хопи, 2 вінка, різнокольорові стрічки (за кількістю вихованців).

Хід гри

Всі хлопці діляться на 2 команди і шикуються в дві колони. На відстані 4-5 метрів від команд, сидять на стільцях дівчата і тримають в руках вінки без стрічок. Завдання полягає у проходженні дистанції стрибками на великому м'ячі, пов'язуванні стрічки на вінки та передачі естафети наступному учаснику.

Педагог 1. Дівчата, вмійте наші козаки і на конях скакати, і прикрашати стрічками віночок. Погляньте, які віночки вийшли!

Педагог 2. Танок дівочий - як і самі дівчата був ніжний, з красивими плавними рухами. Дівчата подаруйте нам танок з вінками.

Танець з вінками.

*Зробили ми віночок
Із квітів та стрічок,
Підем заводити
Веселий таночок.*

Педагог 2. На відміну від плавного і повільного дівочого танцю, козацький танок був не просто танком для душі, це були спеціальні акробатичні вправи, що допомагали козакові навіть у бою. Змалечку починали козаки тренуватися, виконували спеціальні елементи танку. Цей танок називався «Повзунець».

Педагог 1.

*Щось тупочать наші ноженята,
Затанцюйте нам справжні козачата!
Танок хлопчиків «Повзунець»*

Педагог 2. Наші козаки вже довели, що вони гідні нащадки славного козацького роду, справжні козаки. А чи мають козаки силу в руках? Зараз дізнаємося!

Гра «Силачі» (перетягування канату)

Мета: сприяння розвитку спритності, сили, силової витривалості.

Обладнання: канат

Хід гри

Між командами визначається лінія. Гравці діляться на дві команди і стають по обидва боки лінії, тримаючи в руках канат. За сигналом ведучого: «Раз, два, три – почни!» – кожна команда намагається перетягнути суперника на свій бік. Чия команда зуміє це зробити, та й вважається переможницею.

Педагог 2. От ми і переконались, що наші хлопці та дівчата це чудова зміна для своїх батьків. Вони сильні, спритні, працьовиті. Та головне, що вони поважають та цінують традиції свого народу.

Педагог 1.

*Справа в тому,
Що потрібно зняти втому.
Відпочинок - справа звична,
Для всіх козаків - пауза незвична!*

Справжні козаки несли любов до своєї України в серці, і сьогодні ми створимо маленькі серця та поділимося своєю любов'ю один з одним. І щоб передати саме любов до України, давайте прикрасимо готові форми (*серця*) жовто - блакитними квітами – волошками, які виконані в техніці «оригамі».

Педагог 1.

- Що символізує жовтий колір? (відповіді вихованців)
- Що символізує синій колір? (відповіді вихованців)

*Творча робота з зображувальної діяльності «З Україною в серці».
Діти сідають за столи, працюють над своїми роботами.*

Педагог 1. Які гарні серця вийшли у всіх козачат. Давайте створимо спільну композицію «З Україною в серці» (зі своїх робіт вихованці викладають на магнітній дошці велике серце)

Педагог 2.

*Як ти любиш Україну,
Мій маленький друже?
Вихованці разом: Нашу рідну Україну*

Педагог 1.

*Щоб була щаслива, дуже,
Щоб була багата.
Вихованці разом: Я люблю її так дуже,
Як маму і тата.*

III. Заключна частина

Педагог 2.

*Знову час вам відпочити,
Свою душу звеселити,
Зараз музика лунає,
Нас на танок всіх скликає.*

Діти виконують танок «Моя єдина, рідна Україна».

Педагог 1.

*Ось і закінчилося свято,
Хотілося б вам усім побажати
Добра і злагоди, й краси,
Щоб для України ви росли.*

Педагог 2.

*Хай вам щастить завжди й у всьому,
Не віддайте серце злomu.
Хай Бог нам усім допомагає
І рідний край оберігає!*

ВСІ РАЗОМ

Щоб у вас, і в нас все було гаразд
Щоб ви, і ми щасливі були

Педагог 1.

Запрошуємо всіх гостей на святкову фотосесію зі справжніми козаками!

Список використаних джерел:

1. Мицик Ю. Отаман Іван Сірко. — Запоріжжя: РА «Тандем-У», 1999.
2. Може вміститися сльоза... / Упорядник І.О. Голубенко. – Київ:Інститут громадянського суспільства, 2002. – 180 с.
3. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. 1 том. Львів:видавництво «Світ».1990.- 319 с.

Сєрокурова В.Є.

керівник гуртка «Веселка»

«УКРАЇНА – РІДНИЙ КРАЙ»

Мета: закріплення та розширення знань дітей про Україну, сприяння розвитку здорової, всебічно розвинутої та гармонійної особистості, розвиток творчого мислення, пам'яті, музичного слуху, виховання патріотичних почуттів, гордості за свій народ.

Завдання:

- закріпити поняття "Батьківщина", "держава";
- сприяти розвитку діалогічного мовлення, слухової та зорової уваги;
- сприяння формуванню вмінь відповідати на поставлені запитання, активізуючи у мовленні слова з лексичної теми «Рідна країна»;
- розвиток творчих здібностей, музично-ритмічної координації, уміння виразно рухатися відповідно до характеру музики; почуття ритму;
- розширення знань дітей про характер музики й уміння його розрізняти;

- -закріплення вміння узгоджувати рухи з музичним супроводом;
- виховання патріотичних почуттів, гордості за свій народ.

Обладнання: державна символіка, прапор, аудіо запис гімну, аудіо запис пісень різних жанрів, глобус, загадки.

Хід заняття:

I. Вступна частина

Звучить весела музика. Діти заходять до зали.

Педагог. Добрий день, маленькі українці! Сьогодні ми з вами поринемо у світ матусі – неньки України. Послухайте, будь ласка, вірш про рідний край.

«Україна – рідний край»

До нас журавлик прилітав
 Він гарні віршики читав,
 Про синє небо і весну,
 Про Чорне море і Десну,
 Про Україну – рідний край...
 Ти ще раз, друже, прилітай!
 Облітав журавель
 Сто морів сто земель.
 Обходив, облітав
 В наш садочок завітав.
 Залетів він до малят
 До маленьких «журавлят».
 «Журавлята» всім розкажуть,
 Ще й на глобусі покажуть,
 Де живуть, та як зростають
 У чудовім дитсадку.
 Про перлину Україну
 Нашу землю чарівну.

II. Основна частина

Педагог. Діти, подивіться і скажіть, що в мене у руках (*глобус*). Глобус - це модель нашої планети Земля. На ньому багато блакитного кольору – це моря й океани. А ось ці різнокольорові плями позначають різні держави. І серед них є найрідніший для нас клаптик суші – це наша держава.

- Діти, як називається наша держава? (*Україна*) Ось Україна позначена на глобусі жовтим кольором. Ось її розташування на глобусі (*показує на місце розташування країни*).

- Діти, скажіть, за що ви любите свою країну? (відповіді дітей).

Дидактична гра: «Україна, яка вона?»

Діти утворюють коло, педагог кидає м'яч дитині та промовляє початок речення, а дитина продовжує: «**Наша Україна красива...**». (можливі відповіді гуртківців: *багата, щедра, неозора, велика, могутня, квітуча, дружня, незалежна, дорога, найкраща, щаслива*).

- А тепер, малята, наступне завдання.

Дидактична гра «Утвори слово».

Педагог називає слово, а діти утворюють нове, додаючи префікс «най-».

- Отже, Україна для нас не просто рідна, а найрідніша... (відповіді дітей).

Педагог. Батьківщина – найдорожче, найрідніше, найсвітліше місце на землі, де живемо ми з вами, де живуть наші рідні, батьки. Це наша рідна земля.....(*Україна*). Це Велика Батьківщина.

А Мала Батьківщина – все те, що оточує нас змалку (*батьки, садок, вулиця на якій живемо, рідні...*)

Давайте, трошки відпочинимо і проведемо диско - розминку

«Дитяча планета»

Педагог. Діти, ви тільки послухайте, як гарно написав про Батьківщину український поет А. Костецький у своєму вірші «Батьківщина».

*Батьківщина – це рідна мова,
Це дотримане чесне слово,
Лан пшеничний і небо синє,
Це твоя і моя Україна.*

Педагог. Велика Батьківщина – це і є Україна. А як називають мешканців, які проживають в Україні? (*українці*) За якими ознаками можна впізнати українця? (*за мовою, за вишиванкою, за українськими віночками, за вишитими рушниками*). А якою мовою ми з вами розмовляємо між собою, діти? (*українською*). Яка ж наша мова?

Дидактична гра «Мова, яка?»

(*ніжна, лагідна, чиста, солов'їна, лагідна, ласкава, медова, чарівна, співуча, барвінкова*).

Педагог. Мабуть, немає людей, які не любили б пісні. Пісні супроводжують людину все життя. Малюкам мами співають колискові, в бій за свободу солдати теж ішли з піснею. На святах, на весіллях звучать пісні. Пісні бувають різні: веселі, сумні, жартівливі – а тепер спробуйте відгадати, яка за характером звучить пісня.

Музична гра « Відгадай настрої пісні»

Педагог. Всі країни мають свою найголовнішу, урочисту пісню –Гімн.

*Коли звучить він, всі встають,
До серця руку прикладають,
І в голос, й подумки співають,
І Україну прославляють.*

Звучить гімн України (діти встають і, поклавши руки на серця, співають гімн України)

Педагог. Разом із піснею народився український народний танець, разом з нею він зростав і розвивався. Часто один і той ж танець у різних місцевостях може мати різні назви. Наприклад, такий відомий нині український танець як «Гопак» має інші назви: «Гоцак», «Козак», «Козачок» і «Тропак».

- Давайте і ми покажемо, який веселий і красивий танок ви вмієте танцювати. *Танок « Ми діти України»*

III. Заключна частина

Педагог. Наше заняття підійшло до кінця. Діти, що нового ви сьогодні дізналися? Які слова запам'ятали? Що найбільше сподобалося на занятті?
(відповіді дітей)

Ми маємо берегти і любити нашу Батьківщину, пишатися своєю державою, любити і вивчати рідну мову, знати свої державні символи.

Український поет В.Сосюра написав чудовий вірш про Україну, який називається «Любіть Україну».

У ньому є такі рядки:

*Любіть Україну, як сонце любить,
Як вітер, і трави, і води,
В годину щасливу і радості мить,
Любіть у годину негоди!*

Ушаткіна О.Ю.

керівник гуртка «Чарівні фарби»

УКРАЇНСЬКИЙ ВІНОК – СИМВОЛ УКРАЇНИ

(виховний захід)

Мета: закріплення знань вихованців про вінок як символ вічного коловороту життя, про квіти – обереги та їх символічне значення, розвиток творчих здібностей, уяви, фантазії; збагачення словникового запасу, виховання патріотичних почуттів та поваги до народних звичаїв, традицій України.

Завдання:

- навчити дітей робити віночок засобами аплікації, сприяти запам'ятовуванню значення кольорів на стрічках;
- продовжувати вчити складати візерунок по колу, ритмічно чергувати елементи візерунка у вінку;
- формувати бажання якомога більше дізнатися про історичне минуле своєї Батьківщини;
- закріпити знання про значення кольору стрічок у віночку; викликати цікавість до народних традицій;
- розвивати діалогічне мовлення, пам'ять, уяву; естетичні почуття;
- продовжувати вчити слухати віршований текст; активізувати в словнику дітей назви квітів (верба, калина, волошка, мак, соняшник, ромашка), ввести поняття віночок – оберіг дівочої краси.;
- виховувати патріотичні почуття на основі знайомства дітей з національними символами, історією України, бажання берегти народні звичаї, традиції;

Обладнання:

зразки українських віночків, кольоровий папір, картон, квіти (мак, волошка, соняшник, ромашка), різнокольорові стрічки, квіти до гри «Сплетемо віночок», обладнання для виконання зображувальних завдань.

Хід заняття:

I. Вступна частина

Створення емоційного настрою.

Перегляд відео матеріалу «Україна моя».

Педагог. Діти, наша земля займає величезні простори. Більше ста днів нам би знадобилось, якби ми вирішили пройти її пішки з заходу на схід! А що ви знаєте про Україну, давайте пригадаємо (*Діти розповідають віршики*)

1 дівчинка

Українка я маленька,
Україна – моя ненька.
Вірна я донька народу,
Бо козацького я роду!

2 хлопчик

Хоч я ще маленький нині,
Але вірний син України!
Я віддам свої всі сили
Україні своїй милій!

3 дівчинка

А я дівчинка маленька,
Україночка гарненька!
До барвистого віночка
Вишиваночка-сорочка,
Фартушок і черевички, й різнокольорові стрічки!

4 хлопчик

Червоні кетяги калини
Горять вогнями усіма,
Без калини нема України,
Без народу України нема.

II Основна частина.

Педагог. Діти, вишиванка, фартушок, черевички, калина – це народні обереги. Скажіть, а про який ще український народний обєріг ми не згадали?

(Діти висловлюють свої думки.) Так, про український віночок.

Послухайте вірш «Український віночок» *(педагог читає вірш)*

Зробила я віночок
Із квітів та стрічок,
Піду в нїм танцювати
Веселий гопачок...
Хоч квіти паперові,
Та їхні кольори
Дарують гарний настрій
Всїй нашій дїтворі.
Я лагідно торкаю
Цю ніжність і красу.
Свою веселу вдачу
До кожного несу.

(В. Кленц)

Педагог. *(показує віночок).* Кількість квіточок у віночку дівчини змінювалась від 4 до 12 в міру того, як дівчина росла. Кожна квітка у вінку має своє значення. А ще до віночка прив'язували кольорові стрічки. Вони мали бути трохи довшими від волосся, заплетеного в косу, щоб оберегати від недобрих поглядів. Кольори стрічок також символічні:

- жовта — символ сонця;
- зелена — краси та молодості;
- жовтогаряча — символ хліба;

- рожева — символ достатку;
 - червона — символ краси.
 - коричнева – символ землі-годувальниці;
 - голуба, синя – символ води, неба;
 - оранжева – символ хліба;
 - фіолетова – мудрість людини;
 - малинова – душевність та щирість;
- А зараз я пропоную вам дидактичну гру «Склади речення»
(Діти складають речення зі словом віночок)

Педагог. З давнини надівання віночка для дівчинки було справжнім родинним святом! Починала дівчинка носити віночок з 3-х років. Плела його мама. З кожним роком додавала вона у віночок нові квітки. Для семирічної дівчинки плели віночок із семи квіток.

- А чи знаєте ви, які саме квіти мають бути у віночку української красуні? Ходімо на нашу барвисту галявину, знайдемо квіти та разом сплетемо віночок! Наш віночок буде незвичайним. Кожна квіточка позначена цифрою, що відповідає її місцю у віночку. Той, хто знайшов квітку, має про неї розповісти та правильно розмістити у віночку.

Діти по черзі знаходять квіти, розповідають про них віршика та розташовують їх у колі на великому аркуші паперу за вказаними цифрами.

Педагог.

Пелюстки біленькі,
Жовта серединка –
Це ромашка ніжна,
Мов мала дитинка.
Простягла до сонця
Зелені листочки,
Проситься ромашка
До мого віночка!

– Ромашка символізує доброту і ніжність.

Хлопчик:

Гарних квітів біля хати
Розцвіло у нас багато –
Чорнобривці чорноброві
Квітнуть в тиші вечоровій.

Педагог. Вважалося, що з чорнобривцями у вінку дівчина буде надзвичайно вродливою!

Незабудка голубенька
Дуже ніжна і мала,
На лужку, при самій річці
Між травною розцвіла.
І така вона тендітна, несмілива, та, мабуть,
Всім шепоче тихо-тихо: - Любий друже, не
забудь!

- Вірно, адже незабудка – це символ вірності та пам'яті.

Дівчинка

Барвіночок синьоокий
Розстелився на всі боки...
До травиці, до росиці,
До глибокої криниці.
Барвінок – це символ життя.

Хлопчик

Як без вишні – не садок,
Так без маку – не вінок!
З-поміж трав він визирає,
Мов вогонь, червоний, сяє!
Мак – символ краси, любові і печалі, а макова
голівка символізує розум і мудрість.

Педагог.

Ось волошки, диво-квіти,
Голубіють у полях –
При дорозі, в буйнім житі,
У пшениці, в ячменях.
Їх, буває, хлібороби
Бур'янами часом звать,
Дітям вони до вподоби –
Вони з них вінки плетуть.

- Синя квіточка волошки – це символ простоти і радості, мрії про щастя і
любов.

Дівчинка

Ось калина над водою
Віти стелить по воді.
Хто це щедрою рукою
Їй намистечко надів?

Червонясте, променисте,
Розцвітає як вогні!
Дай хоч трішечки намиста,
Калинонько, і мені!

Педагог. Діти, калина – символ України, краси і дівочої краси.

Ось і сплели ми наш віночок. І кожна квіточка у ньому – символ і оберіг.
Нехай він нас тепер охороняє і тішить.

Але, крім квітів, у віночок вплітали ще й барвисті стрічки

Давайте, відпочинемо і пограємо у гру «Стрічки»

Діти стають у коло, взявшись за руки.

Педагог зі стрічками стоїть всередині кола. Зі словами:

Ой, стрічечка шовкова,
Пливе, пливе по колу.
Кому в руки потрапляє,
Той нехай розповідає,
Що цей колір означає

Діти йдуть по колу. На останніх словах зупиняються. Керівник передає стрічку дитині, біля якої він опинився. Дитина називає колір стрічки та розповідає, що цей колір означає. Після цього дитина кружляє на місці, піднявши стрічку над головою. Гра продовжується.

Педагог. Про вінок в Україні говорять з любов'ю. Пригадайте прислів'я, які ми з вами вчили (*відповіді дітей*):

- гарний віночок – окраса дівчини;
- у віночку дівчина, як червона калина;
- який віночок, такий голосочок;
- віночок в'язати – життя любити.

Сплетемо свій віночок та прикрасимо його стрічками.

III. Підсумок.

Педагог. Діти, сьогодні в нас було незвичайне заняття. Що вам найбільше сподобалося? Що запам'ятали про український віночок? Які народні обереги знаєте? (*відповіді дітей*) Молодці! Давайте створимо великий кольоровий вінок. (*діти оформляють колективний вінок*)

ПОДОРОЖ ДО МУЗЕЮ ГОНЧАРНИХ ВИРОБІВ

(виховний захід)

Мета: поглиблення знань вихованців про гончарне мистецтво та способи виготовлення традиційного керамічного посуду в Україні, ознайомлення з предметами національного побуту, сприяння розвитку здорової, всебічно розвинутої та гармонійної особистості, виховання патріотичних почуттів засобами народного мистецтва.

Завдання:

- розвивати зв'язне мовлення, пізнавальні здібності, пам'ять, уяву, фантазію;
- поповнити лексичний запас назвами посуду: горщик, миска, глечик, куманець, кухоль, макітра, барильце;
- розвиток та удосконалення фізичних якостей (координації рухів, спритності, гнучкості та швидкості);
- стимулювати інтерес і повагу до народної творчості, бажання берегти національну культуру

Обладнання: глиняний посуд, глечик, макітра горіхи, глиняні іграшки, відеозапис, гра «Склади посуд».

Хід заняття:

Звучить весела музика. Діти заходять до зали. Декорації ремісничої вулиці, майстер. Діти розглядають вироби, уточнюють у майстра, як вони називаються.

I. Вступна частина:

Педагог. Добрий день, гончарю! Як цікаво в тебе, які пташечки-свистульки, коники, баранчики.

Гончар: так, діти, з давніх-давен Україна славиться народними майстрами. Вони передавали своє ремесло з покоління в покоління, яке донині існує і радує своєю чарівною принадою. Недарма мистецтво нашого народу визнано одним із найбагатших у світі. Колись іграшки для дітей дорослі самі ліпили, обпалювали, вирізали з дерева, шили. Це були дерев'яні коники, глиняні свистульки (*роздає свистульки, діти свистять*), солом'яні та із тканин ляльки (*показує*), керамічні фігурки. Багато таких іграшок, виготовлених народними умільцями, зберігаються в сучасних музеях. Українські народні іграшки і зараз виготовляють у м. Опішня, Полтавської області. Вироблені з глини, обпалені в печі, розписані фарбами.

Річ потрібна і не хитра, називають всі... (*Макітра*).

Педагог. Макітра, яка виготовлена в чарівній країні Майстрів має бути не простою, а чарівною. Давайте перевіримо

(*роздивляються макітру з усіх сторін*).

Діти! А макітра дуже хитра.

Ви макітрочку потріть, та прислів'я нам назвіть (*діти розповідають прислів'я*)

- «Гончара глина годує».
- «Горщики не святі ліплять».
- «Без труда нема плода».
- «Глина для гончара – як пісня для солов'я».
- «Терпіння і труд все перетруть».
- «Коли працюєш – час біжить, коли чекаєш – не спішить».
- «Людська праця – не дурниця, розкидати не годиться».
- Майстер в руки мене взяв, на мені намалював,

Листок, квітку, перепілку, бо розписував

... (*Тарілку*).

- Як у піч мене несуть, в мене овочі кладуть.

Ще й водичку наливають, у вогонь – і борщик мають

... (*Горщик*).

А ось наш незвичайний горщик, загляньте.

Ви цей горщик відкривайте і горішки доставайте.

«Горіховий масаж»:

Цей горішок – фантазер,

Він чудовий масажер.

Візерунчатий бочок

Розвиває кулачок.

Міцно ти його стисни,

Свою силу прояви.

(*Під музичний супровід діти роблять масаж*).

Педагог. Діти, в якій казці зустрічається глечик?

(*«Лисичка та Журавель»*).

-Молодці, малята. Казку добре знаєте та й відповіді правильно давали.

Ви гарно працювали, пора перепочити і погратися.

Музична командна гра «Склади свій сервіз». (*Гра на уважність*)

III. Заклучна частина.

Педагог. Діти, ви сьогодні добре попрацювали, молодці! Чи сподобалось вам заняття? Що цікавого дізналися? Давайте пригадаємо:

-Як назвати одним словом вироби, які у нашому музеї? (*кераміка*)

-Які інструменти потрібні майстру для роботи? (*глина*)

-А які вироби з глини у вас є дома?

-А чи можна назвати нашу рідну Україну країною Майстрів?

Так, діти, в нашій країні живуть талановиті люди, які вміють і люблять працювати.

«Традиції предків увік шанували,
Ми звичаї з дитинства вивчаємо помалу.
З народною творчістю поряд крокуємо,
Самі вишиваємо, ліпимо, малюємо» .

До нових зустрічей!

Шевченко А.О.

керівник гуртка «Здорове покоління»

РІДНИЙ КРАЙ, ДЕ МИ ЖИВЕМО – УКРАЇНОЮ МИ ЗВЕМО

(виховний захід)

Мета: поглиблення знань вихованців про Україну, про рідну мову, державні символи, розвиток пізнавальних та творчих здібностей, виховання почуттів любові до рідної землі, повагу до державних символів та гордості за свою Вітчизну.

Завдання:

- формувати інтерес до рідного слова, мови, бажання її вивчати і берегти;
- розвивати зв'язне мовлення, образну пам'ять, критичне мислення;
- виховувати громадянина своєї держави, любов до рідного краю,
- повагу до українського народу, гордість за красу і велич нашої Батьківщини.

Обладнання: USB-накопичувач, аудіо запис пісень «Моя Україна», «Наша мова – солов'їна», текст Гімну України «Ще не вмерла Україна» П. Чубинського, відео запис про Україну, державні символи, мікрофон,

Хід заняття:

Звучить мелодія пісні «Моя Україна Святково прикрашена зала. Заходять вихованці в українському вбранні і сідають.

Педагог. Україна! Скільки глибини в цьому маленькому слові. Україна – багата і чарівна в своїй красі. У цьому слові є щось святе. Земля, рясно уквітчана квітами, зеленню; закосичена батьківська хата, золото безмежних полів, бездонна синь зачарованих небес, тихі плеса річок, сині очі озер, безмежні степи і ліси, зелені долини і луки – все це наша Україна.

Кожна людина завжди з душевним трепетом і великою любов'ю згадує те місце, де вона народилась, де промайнуло її босоноге дитинство.

Сьогодні в нас, діти, особливе заняття. Воно присвячене нашій рідній неньці-Україні.

Діти виконують танок «Рідний край», під мелодію пісні «Моя Україна»

Педагог. Коли танцюєш під цю пісню, то уявляєш собі неозорі простори рідної землі, відчуваєш гордість за нашу рідну Україну.

Про що співається у пісні? (*про Україну*) То як називається наша Батьківщина? (*Україна*) Молодці!

Про Україну складено багато пісень, віршів. Як одним словом можна сказати про Україну, яка вона? Давайте пограємо у гру **«Мікрофон»**

(діти, утворивши коло, відповідають, передаючи мікрофон одне одному)

(*Велика, неозора, вільна, багата, щаслива, незалежна, дорога, найкраща...*)

Презентація відеозапису про Україну

Педагог. Слово «Україна» дороге для кожної людини, яка живе в Україні, і ми всі вимовляємо його з гордістю і любов'ю.

- Хто ти, хлопчику? Хлопчик (українець, я маленький)

Рухлива гра «Я-українець»

Українець я маленький,
Україна - край рідненький.
Вірний син свого роду,
Українського народу.
Все, що рідне, я кохаю,
Всім, хто рідний, помагаю,
Своє ціню, свого вчуся
І до рідного горнуся.

Педагог. А що ти скажеш, маленька українко?

1 дівчинка

Україно моя мила,
Ти моя рідненька,

Я тебе так щиро люблю,
Хоч я ще маленька.

2 дівчинка.

Хоч я невелика,
Зате добре знаю,
Що край рідний – Україна,
Я її кохаю.

3 дівчинка

Я – україночка від роду,
Землі цієї я краплинка,
Я – доня рідного народу,
Його дитина, українка.

Педагог. А ти, українець маленький, що скажеш?

2 хлопчик

Ми всі діти українські,
Хлопці та дівчата,
Рідний край наш – Україна
Красна та багата.

4 дівчинка

Я – українка,
Ти – українець.
Ми всі (хором) – українці.

Фізкультхвилинка на мотив коломийки. Пісня-танець

Ми живемо в краї ріднім.	Ми вдягнули вишиванки,
Де гори й долини,	Сорочки чудові,
Нема кращих краєвидів,	Маєм гарні оченята
Як в нас в Україні.	І чорнії брови.
Українці – люди щирі,	А як підем у таночок,
До праці завзяті	Тупнем каблучками,
Й люблять пісню заспівати,	Заспіваєм співаночки,
	Й радійте ви з нами.

3 хлопчик

Ми маленькі дошкільнята
Вкраїнського роду,
Просим в Бога миру й щастя
Для свого народу.
Ми всі будем підростати,

Сили набиратись.

Україною своєю будемо пишатись.

Педагог. Діти, а якою мовою ми розмовляємо?*(українською)*

Вірно, діти, українська мова є державною, її ще називають, солов'їною.

Послухайте пісню «Наша мова – солов'їна» (звучить аудіозапис пісні)

Яка чудова пісня! Це не просто пісня, це пісня-звернення до вас, діти. Що ви запам'ятали, прослухавши пісню? *(свою мову треба знати, любити і берегти)* Яка наша мова? *(Ніжна, лагідна, чиста, солов'їна, ласкава, медова, чарівна, співуча...)*

4 хлопчик

Наша мова калинова
І ласкава, і медова,
І багата, і не бідна,
От, що мова наша рідна!

5 дівчинка.

Ще в колисці немовля
Слово «мама» промовляє –
Найдорожче в світі слово
Так звучить у рідній мові:
Мати, матінка, матуся,
Мама, мамочка, мамуся, -
Називаю тебе я,
Рідна ненечко моя.

Педагог. Мова для українця – це сила його і відвага. Душа в людини оживає від почутого рідного слова. Ми гордимось тим, що розмовляємо мовою своїх дідів, мовою, здобутою ціною життя. Нехай же українське слово звучить сьогодні скрізь на славній Україні, нехай не змовкає воно ніколи.

Давайте пригадаємо вірш, який ми вчили про рідну мову С. Воробкевича.

5 хлопчик

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має.
Як ту мову можна забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила.

Педагог. Свою рідну українську мову, діти, ви чуєте з вуст своїх батьків. Цією мовою писали і пишуть художні твори наші поети і письменники. Яких ви знаєте українських поетів і письменників? Подивіться (*портрети*

Т.Г. Шевченка, Леся Українки, Ліни Костенко) на портрети людей, які прославляють нашу Україну на весь світ, кого ви знаєте? (*відповіді дітей і коротка розповідь про відомих поетів українського народу*)

б дівчинка

Наша славна Україна –
Наше щастя і наш рай.
Чи на світі є країна
Ще миліша за наш край?

Педагог. Діти, кожна велика країна має державні символи, а чи знаєте ви символи нашої Батьківщини? *Презентація державних символів. (Герб, Прапор, Гімн)* Подивіться уважно на Герб нашої держави, що ви бачите на ньому? А тепер поміркуємо, чому саме три зубці. Що вони означають?

(*Батько - Мати - Дитя, символізують Силу, Мудрість, Любов.*) Число три завжди вважалось числом чарівним. Пригадайте казочки народні? Там ви знайдете розповіді про трьох богатирів, про три бажання, три дороги.

Три зубці – це тато – найдужчий, мама – наймудріша, а дитя – це їхня любов.

Герб – головний символ нашої держави - України.

Де ви бачили цей знак? (*На прапорі, значки, в журналах, газетах.*)

(*презентація відеозапису «Україна моя»*)

Подивіться на цю картину

- Якого кольору пшениця, зерно? (*жовтого*)

- Якого кольору тихе мирне небо? (*синього*)

Педагог. Рідна Україна славиться хлібом, пшеницею. В Україні є моря, Чорне та Азовське, багато річок. Україна – мирна країна, її народи хочуть жити в мирі і злагоді. Всі ці бажання українців і відображені в державному Прапорі. (*Демонстрація прапора.*)

Як ви гадаєте, що означає жовтий колір на прапорі (*колір пшеничної ниви, хліба, зерна*), а блакитний? (*колір чистого неба*)

Ось такий наш державний прапор. У давні часи прапороносцями призначали найсильніших воїнів, які мали охороняти прапор. І сьогодні, малята, прапор – святиню нашої держави, всі шанують і оберігають.

Де ви бачили у нашому місті такі прапори? (*На державних будинках, в книжках, в журналах.*)

Презентація тексту Гімну України

«Ще не вмерла Україна», П. Чубинського.

(керівник зачитує один куплет)

Педагог. Чи знаєте ви, діти, який вірш я прочитала? *(Гімн.)*

Так, це Гімн України, урочиста пісня, символ нашої держави, яку понад 100 років тому написали поет Павло Чубинський та композитор Михайло Вербицький. Гімн звучить по радіо зранку, на урочистих святах, спортивних змаганнях. Коли звучить Гімн, потрібно встати. Ми з вами зараз прослухаємо Гімн *(Стоячи слухають уривок аудіо запису державного Гімну України)*

III. Підсумок

Педагог. Бачу, діти, ви з гордістю прослухали державний Гімн України. Молодці! Що нового дізналися про нашу країну? *(відповіді)*

Дорогі маленькі українці! сьогодні ми з вами ще раз переконалися, що наша країна найкраща у світі, тож любіть свою Батьківщину, шануйте її державні символи, любіть свою українську мову. До нових зустрічей!

Звучить фонова пісня «Україно, ненько», сл. і муз. народні

педагог читає слова **В. Сосюра «Любіть Україну»**

Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди.
Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну.
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Гімн у перекладі з грецької мови означає святкова пісня. Державний Гімн є одним із символів державної символіки і ідентифікує державу на міжнародних зібраннях, форумах, спортивних змаганнях.

Державним Гімном України є пісня «Ще не вмерла Україна», слова Павла Чубинського, музика Михайла Вербицького. Офіційно «Музична редакція» Державного Гімну була прийнята Верховною Радою України 15 січня 1992 р.

6 березня 2003 р. Верховна Рада України ухвалила Закон «Про Державний Гімн України», запропонований президентом Леонідом Кучмою. Законопроектом пропонувалося затвердити як Державний Гімн Національний Гімн на музику Михайла Вербицького зі словами тільки першого куплета і приспіву пісні Павла Чубинського «Ще не вмерла Україна». У той же час перша строфа гімну, згідно з пропозицією президента, звучатиме «Ще не вмерла України і слава, і воля». Цей закон підтримали 334 народних депутати, проти висловилися 46 з 433, що зареєструвалися для голосування. Не брали участі в голосуванні фракції Соцпартії і Компартії.

З прийняттям цього закону Стаття 20 Конституції України набула завершеного вигляду. Національний Гімн на музику М.Вербицького отримав слова, віднині затверджені законом.

Національний Гімн України

Слова: Павло Чубинський, С. Данилович

Музика: Михайло Вербицький

Ще не вмерли України, і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу, тіло ми положим за нашу свободу.
І покажем, що ми, браття, козацького роду.
Станем, браття, в бій кровавий від Сяну до Дону
В ріднім краю панувати не дамо нікому;
Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій Україні доленька наспіє.

Приспів:

Душу, тіло ми положим за нашу свободу.
І покажем, що ми, браття, козацького роду.
А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в Україні піснь гучна розляже,
За Карпати відоб'ється, згомонить степами,
України слава стане поміж народами.

Приспів:

Душу, тіло ми положим за нашу свободу.
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Наведені архівні документи з питання створення Державного Гімну України

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриш Н. Моя країна – Україна / Методична скарбничка вихователя. – 2014. – №7
2. Калужька Л. Виховання патріотизму у старших дошкільнят / Палітра педагога. – 2006. – №4
3. Вольчинський А. Українські рухливі ігри// Політра педагога. – 1999. – №2. – С. 25-29
4. Гавриш Н. В. Інтегровані заняття: Методика проведення. —К. : Шк. світ, 2007. — 128 с. — (Б-ка «Шк. світу»). — Бібліогр.: с. 127.
5. Завадський В.І., Цьось А.А., Бичук О.І., Пономаренко Л.І. Козацькі забави – Луцьк, 1994.
6. Жигадло Г.Б. Лекції з рухливих ігор.// Конспекти лекцій з рухливих ігор. – Миколаїв: МДУ, 2010.– С. 104
7. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва. –К.: Вища школа, 1993. – 320 с.
8. Колногузенко Б.М. Методика роботи з хореографічним колективом. Харків. ХДАК. - 2005.
9. Кругляк, О.Я. Кругляк, Н.П. Від гри до здоров'я нації: Рухливі та українські народні ігри, естафети на уроках фізичної культури: метод. посібник – Т.: Підручники і посібники, 2000. – 80с.
10. Крутій К. Сучасне заняття та освітні ситуації. // Дошкільне виховання. – 2016. – № 9. – С. 6
11. Крутій К. Термінологічне поле дошкільної дидактики: дизайн, сценарій, чи все-таки конспект заняття?// Вихователь-методист. – №1. – 2013. – С.4.
12. Мартиненко О. В. Теорія і методика роботи з хореографічним колективом : навчальний посібник для студентів спеціальності 024 Хореографія / Олена Володимирівна Мартиненко. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. – 342 с.
13. Мнемотехніка як ефективний засіб мовного розвитку дітей [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kr.suzirya.edukit.dp.ua/portfolio/pedagogiv/volkova_1_1/innovacijni_tehnologii/mnemotehnika .
14. Нестандартні прийоми розвитку мовлення [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://teremok32.cherkassydnz.com/?p=883> .
15. Постовий В.Г. та ін. Сім'я і родинне виховання: Концепція. // Рідна школа, 1996. - № 11-12.
16. Робота з родинами вихованців дитячого садка / Упоряд. В.Л. Сухар.-Х.: Вид-во «Ранок», 2008.-176с.

17. Рухливі ігри: Метод. вказівки / І.С. Звізда, Н.М. Звізда (уклад.): Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. – Чернівці: ЧНУ, 2002, 64С.
18. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка \Вибр. Твори. В 5-ти томах. – Т-5. –К., 1977.
20. Тараканова А. Танцюйте з нами. Навчально-методичний посібник для вчителів хореографії (1-4 кл.) і керівників хореографічних гуртків (початковий рівень) загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 160 с.
21. Тараканова А. Хореографічні гуртки та їх роль у виховній роботі з дітьми // Світ виховання. – 2006. – № 6. – С. 32–34.
22. Шевчук А. Дитяча хореографія. Програма та навчально-методичне забезпечення хореографічної діяльності дітей від 3 до 7 років. Київ. Шкільний світ. – 2008
23. Може вміститися сльоза... / Упорядник І.О. Голубенко. – Київ. Інститут громадянського суспільства, 2002. – 180 с.

Підписано до друку 13.05.2020 р.
Формат 60x84 1/16. Ум. др. арк. 6,5.
Наклад 50 прим. Зам. № 1692.

Видавництво Б. І. Маторіна
84116, м. Слов'янськ, вул. Г. Батюка, 19.
Тел.: +38 050 518 88 99. E-mail: matorinb@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №3141, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України від 24.03.2008 р.
